

Zomernota 2022

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Aanbiedingsbrief	6
Hoofdstuk 1: Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2: Actueel financieel beleid	10
2.1 De financiële positie geactualiseerd	10
2.2 Budgetafwijkingen 2022	11
Hoofdstuk 3: Tussentijdse verantwoording per programma	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Programma's	12
Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving	13
Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte	16
Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen	20
Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	23
Programma 5: Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie	27
Programma 6: Economie	29
Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	32
Programma 8: Openbare orde en veiligheid	35
Programma 9: Bestuur en dienstverlening	38
3.3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	43
3.3.1 Treasury	43
3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	43
3.3.3 Overige baten en lasten	46
Hoofdstuk 4: Investeringskredieten	49
4.1 Inleiding	49
4.2 Exploitatievoordeel doorschuiven kredieten	49
Hoofdstuk 5: Bedrijfsvoering	52
5.1 Inleiding	52
5.2 Organisatie	52
5.3 Loonsom en egaliseringsreserve SPP	53
5.4 't Nieuwe Roalter werken	53
5.5 DOWR	53
5.6 Digitale transitie	54
5.7 Bescherming persoonsgegevens en informatieveiligheid	54
5.8 Interbestuurlijk toezicht	54

5.9 Doorontwikkeling Planning- en controlcyclus.....	54
5.10 Rechtmatigheidsverklaring college.....	55
5.11 Vervanging systemen	55
5.12 Proceskostenonderzoek evenwicht inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden.....	56
5.13 Overige aspecten.....	56
Hoofdstuk 6: Sociaal domein.....	57
6.1 Inleiding.....	57
6.2 Sociaal domein breed.....	57
6.3 Stand van zaken Wmo.....	58
6.4 Stand van zaken Jeugd	59
6.5 Stand van zaken Participatie.....	60
6.6 Ontwikkeling reserves sociaal domein	61
6.7 Resumé	62
Hoofdstuk 7: Corona.....	64
7.1 Inleiding.....	64
7.2 Financiële stand van zaken	64
7.2.1 Inzet coronacompensaties rijk.....	64
7.2.2 Stand gemeentelijke stelpost	66
7.3 Resumé	66
Hoofdstuk 8: Oekraïne	67
8.1 Inleiding.....	67
8.2 Financiën.....	67
Hoofdstuk 9: Stand van zaken bouwgrondexploitatie	69
9.1 Inleiding.....	69
9.2 Algemeen.....	69
9.2.1 Woningbouw	69
9.2.2 Bedrijvenmarkt	69
9.2.3 Actuele onderwerpen	69
9.3 Bouwgrond in exploitatie	70
9.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)	73
9.5 Risico's	75
9.6 Reservepositie grondexploitatie	76
9.7 Parameters.....	78
10: Financiële overzichten	79
Bijlagen	87

Bijlage 1: Stand algemene bestemmingsreserve 2022	88
Bijlage 2: Overzicht mutaties in reserves 2022.....	89
Bijlage 3: Resumé reserves.....	90
Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2022.....	92
Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2022 (structureel en eenmalig).....	93

Aanbiedingsbrief

Raalte, 23 augustus 2022

Onderwerp: vaststelling zomernota 2022

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de zomernota 2022 aan. In de zomernota wordt de tussentijdse balans opgemaakt over het eerste halfjaar 2022. Politiek gezien heeft het eerste halfjaar met name in het teken gestaan van de gemeenteraadsverkiezingen welke op 16 maart 2022 hebben plaatsgevonden. Met hierop aansluitend de vorming van een nieuwe coalitie en een nieuw college. In het coalitieakkoord 2022-2026 'Versterken, verbinden, vernieuwen' zijn afspraken op hoofdlijnen gemaakt. Hiermee geeft de nieuwe coalitie bewust ruimte om samen met de gemeenteraad aan een raadsagenda te werken. Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van college, raad en directie op 9 juli 2022 zijn hierin de eerste stappen gezet en afspraken gemaakt voor het verdere proces.

De begroting 2022 is nog voorbereid door het vorige college en vastgesteld door de raad in 'oude samenstelling'. Het huidige college, in 'nieuwe samenstelling' legt met deze zomernota 2022 verantwoording af aan uw raad over de uitvoering van de lopende begroting gedurende het 1^e halfjaar 2022.

Uitvoering begroting 2022

De uitvoering van de lopende begroting ligt, ondanks een toename in gerapporteerde afwijkingen en de huidige onzekere tijden, (grotendeels) op schema.

Ten opzichte van voorgaande jaren is het aantal gerapporteerde (financiële) afwijkingen, zowel positief als negatief, toegenomen. Een aantal zaken hiervan is al in een eerder stadium bij uw raad aangekondigd en vraagt bij deze zomernota 2022 nog om formalisering. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de personele inzet voor de verstedelijkingsopgave en het doorontwikkelen/herijken van het uitvoeringsbeleid op het gebied van VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving).

Daarnaast is de huidige dynamiek binnen de vele beleidsterreinen een belangrijke oorzaak van de toegenomen afwijkingen. Ook de toenemende inflatie, schaarste aan grondstoffen en de vluchtelingenstroom als gevolg van de oorlog in Oekraïne spelen hierin een rol. Hierbij blijft de werkdruk op de ambtelijke organisatie onverminderd hoog.

Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en/of deze binnen het budget gehaald worden.

De betekenis van de stoplichten is hierbij als volgt:

✖ : Afwijkend van begroting zowel positief als negatief

⚠ : Dreigt af te wijken van begroting

✔ : Conform begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting (rood of oranje) zijn toegelicht.

Actueel financieel beeld

Het financieel resultaat van deze zomernota laat zowel voor het begrotingsjaar 2022 als in meerjarenperspectief een aanzienlijk positiever resultaat zien dan bij de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2026 was voorzien. Zie onderstaande tabel:

Financieel resultaat zomernota 2022 (in mln.)

- is

voordeel

	2022	2023	2024	2025	2026
Structureel	-2,85	-4,89	-6,28	-7,45	-2,95
Eenmalig	-1,02	0,16	-0,48	-0,69	0,08
Totaal	-3,87	-4,73	-6,76	-8,14	-2,87

Dit positief resultaat wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door hogere rijksmiddelen via de algemene uitkering gemeentefonds (meicirculaire 2022). Het jaar 2026 is hierbij nog onduidelijk in verband met een nieuwe financieringssystematiek. In september wil het kabinet helderheid geven over de richting van de oplossing voor de financiële situatie in 2026 en de hierbij passende vervolgstappen (septembercirculaire 2022).

Tegenover de extra te ontvangen middelen gemeentefonds staan de ambities uit het coalitieakkoord met de grote meerjarige transitieopgaven en de daarbij behorende investeringen. Denk daarbij aan de ontwikkelopgave regio Zwolle (onder andere verstedelijkings- en mobiliteitsopgave), een toekomstbestendig buitengebied, leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken en overheids- en inwonersparticipatie. Dit naast de bestaande ambities en reguliere autonome ontwikkelingen.

Het is belangrijk inzicht te verkrijgen in de benodigde financiële middelen voor bovengenoemde toekomstgerichte opgaven. Hiertoe komen we bij de begroting 2023 met nadere voorstellen nieuw beleid aan uw raad.

Ontwikkelingen sociaal domein

Met betrekking tot het sociaal domein is het goed te vermelden dat uit recente informatie is gebleken dat de prognose 2022 voor kosten specialistische jeugdhulp hoger uitvalt dan nu in de paragraaf sociaal domein is aangegeven. Indicatief gaat het hier om een bedrag van ongeveer € 0,5 tot € 0,8 mln. Deze bijstelling zal in de jaarrekening 2022 tot uitdrukking worden gebracht en komt dan ook ten laste van de reserve sociaal domein.

Stand van zaken bouwgrondexploitatie/ projectenrapportage 2022

In deze zomernota wordt de stand van zaken van de bouwgrondexploitaties weergegeven in de paragraaf grondexploitatie. Daarnaast is de jaarlijkse projectenrapportage gebiedsontwikkeling bij deze zomernota gevoegd. De voortgang van de grondexploitaties wordt hierin per complex nader toegelicht. In de geactualiseerde grondexploitatie Franciscushof is nog geen rekening gehouden met de herontwikkeling rondom de zuidrand van dit plangebied.

Tot slot

Wij hopen dat deze zomernota 2022 voldoet aan uw informatiebehoefte en zien uit naar behandeling in uw raad.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Raalte,

de secretaris

Monique van Esterik

de burgemeester

Martijn Dadema

Hoofdstuk 1: Leeswijzer

Als onderdeel van de budgetcyclus wordt u de zomernota 2022 aangeboden.

In hoofdstuk 2 is het actueel financiële beeld gepresenteerd waarin ook het resultaat van de meicirculaire 2022 is verwerkt. Ook zijn hier de grootste budgetafwijkingen en de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve opgenomen.

In hoofdstuk 3 wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen binnen de diverse programma's. Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2022 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden.

De betekenis van de stoplichten:

: Afwijkend van begroting zowel positief als negatief

: Dreigt af te wijken van begroting

: Conform begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting (rood of oranje) zijn toegelicht.

In hoofdstuk 4 is de stand van zaken betreffende investeringskredieten weergegeven.

In hoofdstuk 5 is alle relevante bedrijfsvoeringsinformatie toegelicht.

In hoofdstuk 6 is het actuele beeld betreffende het Sociaal Domein en de reserve Sociaal Domein weergegeven.

In hoofdstuk 7 is het actuele beeld van de gevolgen van de coronacrisis weergegeven.

In hoofdstuk 8 is het actuele beeld van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, welke gevolgen hebben voor onze gemeente, weergegeven.

In hoofdstuk 9 is informatie over de bouwgrondexploitatie opgenomen. De toelichting op het verwachte resultaat en de voortgang per complex is in een apart boekwerk 'Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2022' opgenomen.

In hoofdstuk 10 is een totaaloverzicht van de financiële gevolgen van deze zomernota weergegeven.

In de bijlagen vindt u de stand van de algemene bestemmingsreserve, de mutaties in reserves, actualisatie van bestaande reserves, de beschikbaar gestelde kredieten en de stand van het onvoorzien.

Hoofdstuk 2: Actueel financieel beleid

2.1 De financiële positie geactualiseerd

Na vaststelling van de programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 en het financieel resultaat van deze zomernota laat het financieel perspectief onderstaand geactualiseerd beeld zien:

Doorkijk financieel perspectief 2022-2026

Bedragen * € 1.000	S=structureel E=eenmalig					- is voordeel
Omschrijving	S/E	2022	2023	2024	2025	2026
Begrotingsresultaat 2022-2025 bij aanbidding programmabegroting 2022	S	-917	-398	58	-25	-25
	E	2.695	1.345	439	306	0
Totaal		1.778	947	497	281	-25
Financieel resultaat zomernota 2022	S	-2.847	-4.885	-6.278	-7.450	-2.947
	E	-1.022	157	-485	-689	84
Doorkijk financieel perspectief	S	-3.764	-5.283	-6.220	-7.475	-2.972
	E	1.673	1.502	-46	-383	84
		-2.091	-3.781	-6.266	-7.858	-2.888

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is het financieel perspectief aanmerkelijk positiever dan bij de begroting 2022-2025 is gepresenteerd. In het perspectief zijn de (positieve) resultaten van de meicirculaire 2022 meerjarig verwerkt. We ontvangen over de periode 2022-2025 een fors hogere algemene uitkering gemeentefonds door hogere accessen en door hogere rijksuitgaven (trap-op-trap-af systematiek).

Tot en met 2025 geldt voor de groei van het gemeentefonds de methodiek dat wanneer de rijksuitgaven stijgen, het gemeentefonds evenredig meegroeit. Dit wordt het accres genoemd. Omgekeerd geldt hetzelfde: dalen de rijksuitgaven als gevolg van bezuinigingen, dan daalt het gemeentefonds evenredig mee. Dit noemen we de trap-op-trap-af systematiek.

Over de ontwikkelingen algemene uitkering is uw raad via een separate informatienotitie nader geïnformeerd.

Vanaf 2026 zal het gemeentefonds niet langer via de huidige normeringssystematiek berekend worden. We zien dan ook een forse terugloop van beschikbare middelen voor het begrotingsjaar 2026. Daarom wordt 2026 in gemeenteland 'het ravijn jaar' genoemd. In juli 2022 heeft de minister van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties een contourennota aangeboden aan de tweede kamer. Deze contourennota beschrijft de stappen die het kabinet wil zetten om te komen tot een nieuwe financieringssysteem, op korte en lange termijn en schetst een aantal vertrekpunten hiervoor. Centraal hierbij staat de behoefte aan meer stabiliteit, inzicht in de ontvangen middelen en ruimte voor autonomie keuzes op lokaal en regionaal niveau. In september wil het kabinet helderheid geven over de richting van de oplossing voor de financiële situatie in 2026 van gemeenten en de hierbij passende vervolgstappen (septembercirculaire 2022).

Tegenover de extra te ontvangen middelen gemeentefonds staan grote transitieopgaven. Zoals in het nieuwe coalitieakkoord ook aangegeven zien we vier toekomstgerichte opgaven op ons afkomen te weten:

1. De ontwikkelopgave (onder andere verstedelijkings- en mobiliteitsopgave)
2. Toekomstbestendig buitengebied
3. Leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken
4. Overheids- en inwonersparticipatie

Het is belangrijk om voor de komende kadernota 2024 een eerste inzicht te verkrijgen in de benodigde financiële middelen voor bovengenoemde toekomstgerichte opgaven. Dit naast de bestaande ambities en reguliere autonome ontwikkelingen.

2.2 Budgetafwijkingen 2022

De belangrijkste financiële meevallers zijn:

- Hogere algemene uitkering gemeentefonds
- Teruggave Veiligheidsregio IJsselland positief resultaat op jaarrekening 2021
- Vrijval stelpost renteschommelingen
- Voordeel doorschuiven/vervallen kredieten bij jaarrekening 2021/zomernota 2022 naar 2023 en volgende jaren (voordeel doorschuiven eenmalige kredieten in 2022 is nadeel in 2023 en volgende jaren).

De belangrijkste financiële tegenvallers zijn:

- Personele inzet verstedelijkingsagenda/ ontwikkelopgave
- Hogere bijdrage aan de omgevingsdienst IJsselland in verband met ontwikkelprogramma 'Samen toekomstbestendig'
- Uitvoering ambitie op vergunningverlening
- Eenmalige storting in de wachtgeldvoorziening wethouders
- Verhoging budget vervanging bij ziekte in verband met hoger dan gemiddeld ziekteverzuim.

Hoofdstuk 3: Tussentijdse verantwoording per programma

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen met betrekking tot de doelstellingen binnen de diverse programma's.

In paragraaf 3.3 Algemene dekkingsmiddelen zijn de ontwikkelingen op verschillende thema's zoals het renteresultaat, de uitkomsten van de meicirculaire 2022 van het Rijk en de dividenduitkeringen gerapporteerd.

3.2 Programma's

Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2022 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden. Doelstellingen worden per programma beoordeeld.

De betekenis van de stoplichten:

- : Afwijkend van begroting zowel positief als negatief
- : Dreigt af te wijken van de begroting
- : Conform begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting (rood of oranje) zijn toegelicht.

De gemeente Raalte kent de volgende programma's:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders A. Kreule en B. Nijboer

Programmacoördinator: Domeinmanager H. Lantink

Maatschappelijk doel: Samen met onze inwoners en ondernemers bereiden we ons voor op de implementatie van de Omgevingswet per 1 juli 2022. Onze ambitie is om samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties uitvoering te geven aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040. Daarmee willen we in Raalte, het levendige hart van Salland, zorgen voor aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken en voor een ontwikkeling van het buitengebied richting een groen en innovatief productielandschap. Om dat levendige hart van Salland te kunnen zijn is een goede bereikbaarheid, zowel per auto en fiets als per openbaar vervoer, essentieel.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We zorgen voor de implementatie van de Omgevingswet per 1 juli 2022. De nieuwe wet vraagt om een andere manier van werken. Hierbij staat voorop dat we inspelen op initiatieven, integraliteit en meer bestuurlijke afwegingsruimte. We geven uitvoering aan onze vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040.		
Acties:	1.1 Uitvoeren acties voorbereiding implementatie Omgevingswet 1.2 Meewerken aan initiatieven, waarbij de ruimteteamcoach aanspreekpunt is. 1.3 Uitvoering geven aan nieuwe en duurzame invulling van het buitengebied via 'Kracht van Salland'.		
Toelichting:	De invoeringsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2023.		
Doel:	2. We verbeteren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid door onder andere de realisatie van de Marsroute voor de N35 en knooppunt Raalte verder voor te bereiden en uitvoering te geven aan de verkeersagenda.		
Acties:	2.1 Blijven inzetten realiseren opwaardering van N35 conform Marsroute. 2.2 Uitvoering geven aan de verkeersagenda. Integraal bekijken en afwegen van onveilige verkeerssituaties samen met betrokkenen.		
Toelichting:	Meerdere processen lopen rondom de N35 en de stations Heino en Raalte. Deze processen kennen lange looptijden. De gemeentelijke organisatie is aangehaakt om de gemeentelijke wensen en belangen in te brengen en om het gemeentebestuur te informeren en te adviseren. De afgelopen jaren en dit jaar waren financiële middelen beschikbaar voor de ambtelijke begeleiding van de processen. Inmiddels zijn de hiervoor beschikbare middelen niet meer toereikend om de ambtelijke inzet te dekken.		
	Voorgesteld wordt een bedrag van € 70.000 bij te ramen.		

Doel:	3. In het programma Wonen is de ambitie neergelegd om de komende jaren extra woningen te bouwen (in totaal 1500 tot 2000 tot het jaar 2030). Het ruimtelijk beleid staat in het teken van deze ambitie. Hierbij haken we aan bij de verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle.		
Acties:	3.1 Goed positioneren in regio Zwolle voor realisatie van bouwen van extra woningen en bijdrage leveren aan verstedelijkingsagenda. Onderzoeken waar woningen gerealiseerd kunnen worden.		
Toelichting:	Op 3 maart 2022 is de raad tijdens een rond-de-tafel-gesprek geïnformeerd over de verstedelijkingsopgave en de daarvoor benodigde personele inzet. Dit naar aanleiding van de rapportage van Lysias advies. Het college heeft op 15 maart 2022 besloten te kiezen voor de opgavegerichte /programmatische aanpak, zoals beschreven in de rapportage en de financiële consequenties daarvan mee te nemen in de zomernota 2022 en de programmabegroting 2023. Op basis van die rapportage wordt voorzien in een structurele extra personele inzet ter grootte van circa € 300.000. Inmiddels loopt de werving van deze medewerkers en naar verwachting kan dit proces in de tweede helft van het jaar afgerond worden. Voorgesteld wordt om voor de in 2022 te maken loonkosten (inclusief overhead) een eenmalig bedrag van € 100.000 te ramen.		

Overige aspecten

Old Heino	In maart 2022 heeft het college besloten om naast de toeristische bestemming nader te verkennen welke bestemmingen nog meer mogelijk zijn voor Landgoed Old Heino. Het landelijk expertisecentrum vitale vakantieparken wordt benaderd om dit proces te begeleiden. Om financiering van het rijk en de provincie voor de verkenning te krijgen, is cofinanciering vanuit de gemeente nodig.		
Toelichting	Voorgesteld wordt een krediet van € 15.000 te ramen.		
Omgevingsdienst IJsselland	Op 17 februari 2022 heeft het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst de begrotingswijziging aangenomen die het mogelijk maakt om in 2022 te starten met de implementatie van het ontwikkelprogramma 'Samen Toekomstbestendig'. Om de gezamenlijke kosten voor dit ontwikkelprogramma te dekken moet de bijdrage aan de Omgevingsdienst voor 2022 structureel worden verhoogd. Daarnaast zijn er over 2022 incidentele kosten, deels als gevolg van het ontwikkelprogramma en deels vanwege deelname aan het project Energie en Duurzaamheid.		

Toelichting	Voorgesteld wordt het exploitatiebudget structureel met € 64.000 te verhogen en dit voor een bedrag van € 26.100 te dekken vanuit de stelpost loon- en prijsstijgingen. Daarnaast wordt voorgesteld eenmalig € 102.500 te ramen, wat voor € 30.600 gedekt kan worden uit een subsidie van de provincie op het project Energie en Duurzaamheid en middelen van de Omgevingswet.	
Westdorplan	Voor de verkeerskundige maatregelen bij de Westdorplan hebben we een extra subsidie van € 50.000 ontvangen waarmee geen rekening was gehouden. Een deel van de kosten van dit project zou gedekt worden vanuit de verkeersagenda, door deze subsidie is er € 50.000 minder nodig vanuit de verkeersagenda. Deze € 50.000 kan terugvloeien naar het oorspronkelijke krediet verkeersagenda.	
Toelichting	Voorgesteld wordt de baten en lasten op het krediet van de Westdorplan met € 50.000 te verhogen en € 50.000 welke gedekt was vanuit de verkeersagenda terug te laten vloeien naar het centrale krediet van de verkeersagenda.	

Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: Wethouders B. Nijboer en S. van der Heide

Programmacoördinator: Domeinmanager R. van Harten

Maatschappelijk doel: De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente Raalte. Dat willen wij in stand houden. In eerste instantie door het uitvoeren van het dagelijks beheer en onderhoud. Onze wijken, dorpen en wegen in het buitengebied willen wij toekomstbestendig maken. Een opgave die wij zoveel mogelijk koppelen aan de vervangingsopgave. In onze nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' is de strategie opgenomen om hiertoe te komen (integraal en gebiedsgericht). Opgaven op het gebied van onder andere klimaatadaptatie, levensloopbestendigheid, biodiversiteit, circulariteit en duurzaamheid krijgen een plek, waarbij tevens een link wordt gelegd met de economische en sociale agenda (gezonde leefomgeving). Onze aanpak is erop gericht deze doelen zoveel mogelijk te bereiken door dit samen te doen met onze inwoners en ondernemers en professionele partners.

Ook de gemeentelijke gebouwen die meestal rechtstreeks door inwoners van Raalte gebruikt worden, dienen in goede staat en voldoende toekomstbestendig te zijn.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We brengen de gevraagde kwaliteit en het benodigde budget voor het beheer en onderhoud met elkaar in balans. Dit speelt bijvoorbeeld bij wegbeheer, gebouwenbeheer, groenbeheer en speelplaatsenbeheer.		
Acties:	1.1 Opstellen en actualiseren van beheerplannen voor evenwichtige onderhoudsbudgetten. 1.2 Uitvoeren maatregelen voor borging veiligheid en voorkoming kapitaalvernietiging. 1.3 Als eigenaar van sportaccommodaties en -velden voldoen aan technische- en gebruiksnormen vanuit veranderende wetgeving.		
Toelichting:	De balans tussen de gevraagde kwaliteit en het benodigde budget is nog niet bereikt. Het opstellen van de beheerplannen ligt op schema alleen het beheerplan Bermen en sloten vraagt de nodige aandacht. Als de beheerplannen geactualiseerd zijn, zou het kunnen dat hiervoor extra budget nodig is.		
Doel:	2. We dragen zorg voor het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte.		
Acties:	2.1 Uitvoering geven aan programmatische aanpak van toekomstbestendig maken openbare ruimte. 2.2 Opstellen Meerjarig Investeringsprogramma 2023-2026.		
Toelichting:	De invoering van het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP) vraagt om een andere aanpak van het voorbereiden en uitvoeren van projecten in de openbare ruimte. De organisatie is op dit moment in ontwikkeling om invulling te geven aan deze gewijzigde aanpak. Dit vraagt de nodige tijd en aandacht.		

Doel:	3. We versterken de biodiversiteit en de groene woon- en leefomgeving.		
Acties:	3.1 Het verder uitwerken van 'Groen, samen doen!' Versterken van biodiversiteit en de betrokkenheid van inwoners bij het groen. 3.2 Voortzetten en het verder ontwikkelen van plannen ter verbetering van de biodiversiteit.		
Doel:	4. We implementeren de duurzaamheidsdoelstellingen		
Acties:	4.1 Uitvoeren investeringsvoorstel rond de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. 4.2 Inspelen op de klimaat- en duurzaamheidsopgave door dit mee te nemen bij planontwikkeling en uitvoering.		
Toelichting:	Vorig jaar zijn wij gestart met het project VGGR (Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen Raalte). In de oorspronkelijke planning zijn 10 gebouwen geoormerkt voor verduurzaming maar vanwege grootschalige renovatieplannen voor de brandweerkazerne Raalte en de brandweerkazerne Heino vallen deze gebouwen af. De kosten voor het verduurzamen van beide gebouwen worden meegenomen in de nog verder uit te werken projectplannen.		
Doel:	5. De gemeente Raalte heeft in 2050 de openbare ruimte aangepast om hittestress, wateroverlast, overstromingen en verdroging zoveel mogelijk tegen te gaan (klimaatadaptatie).		
Acties:	5.1 Ondersteunen initiatieven voor de aanleg van klimaatadaptieve schoolpleinen. 5.2 Uitvoering geven aan vastgesteld beleid klimaatadaptatie.		
Toelichting:	Omdat projecten in het MIP vertraging oplopen, loopt de klimaat adaptieve inrichting van de openbare ruimte ook vertraging op. De besteding van de klimaatsubsidie loopt nog achter op de verwachting. Er wordt extra inzet gepleegd op communicatie naar inwoners en benutting in projecten.		
Doel:	6. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel te gebruiken en kennen geen achterstallig onderhoud.		
Acties:	6.1 Uitvoering geven aan het Meerjarenonderhoudsprogramma voor gemeentelijke gebouwen.		

Overige aspecten		
Leges kabels en leidingen	In het verleden is een bestaande functie binnen beheer gebruikt voor de administratie van en de handhaving op vergunningsaanvragen en instemmingsbesluiten rondom kabels en leidingen en de afhandeling van de daarbij behorende KLIC-meldingen. De hoeveelheid werk is afgelopen jaren fors toegenomen. Gezien de berichten van de netbeheerder over de verzwaringsopgave van het elektriciteitsnetwerk zal dit voorlopig ook niet minder worden. Hierdoor kunnen de taken van de bestaande functie binnen beheer niet meer uitgevoerd worden. Ook is de legesinning in de afgelopen jaren geoptimaliseerd. Door een combinatie van bovenstaande zaken zijn de inkomsten gestegen naar € 95.000 per jaar, terwijl hiervoor € 20.000 geraamd is.	
Toelichting	Voorgesteld wordt de raming voor de leges kabels en leidingen structureel te verhogen naar € 95.000. Hier tegenover de loonsom van domein beheer, inclusief overhead, te verhogen met € 75.000 en deze middelen weer te gebruiken voor de bestaande functie op het primaire proces; het beheer van de openbare ruimte.	
Garantieonderhoud projecten groen	Voor steeds meer projecten in de openbare ruimte wordt de aanleg van het nieuwe groen aanbesteed inclusief garantieonderhoud. De aannemer legt het groen aan en onderhoudt het vervolgens een aantal jaar, zodat een goede groei gewaarborgd is. Voorheen werden deze kosten betaald vanuit het projectkrediet, maar hierdoor blijven kredieten lang open staan. Dit wordt voorkomen door hiervoor € 10.000 te ramen binnen de exploitatie. Voor toekomstige projecten worden deze onderhoudskosten in mindering gebracht op het projectbudget, zodat dit op de lange termijn budgetneutraal verloopt.	
Toelichting	Voorgesteld wordt voor garantieonderhoud bij projecten structureel € 10.000 te ramen binnen de exploitatie van groen.	
Administratieve wijzigingen riolering	Op advies van de accountant dient een aantal te activeren rioleringskredieten direct ten laste van het resultaat van de riolering te worden genomen. Deze mogen wij niet afschrijven, terwijl wij dit eerder wel zo voorzien hadden. Dit resulteert in een structureel voordeel van € 2.300 oplopend naar € 9.200 in 2023 en een eenmalig nadeel van € 200.000. Daarnaast is per abuis een raming in 2022 opgenomen welke na vaststelling van het GRP 2021 had moeten vervallen. Dit resulteert in een structureel voordeel van € 66.237. Tezamen met het oplopende structurele voordeel van € 9.200 resulteert dit in een structureel voordeel van oplopend € 75.437.	
Toelichting	Voorgesteld wordt bovenstaande administratieve wijzigingen door te voeren en dit laste en ten gunste van het resultaat op de voorziening riolering te laten komen.	

Inhuurbudget groen en wegen naar loonsombudget	Binnen het fysiek ruimtelijke domein kent niet alleen de gemeente Raalte grote ambities, ook onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zitten niet stil. Al deze activiteiten vragen om een grote inzet vanuit de ambtelijke organisatie, ook op het gebied van groen en wegen. De structurele inzet op het taakveld groen en wegen wordt al jarenlang aangevuld met (tijdelijke) externe inzet binnen de domeinen Beheer en Ruimte. De behoefte voor extra inzet op deze taakvelden neemt steeds verder toe en dat is ook logisch gezien de ontwikkelingen en ambities. Om ontwikkelingsgericht te kunnen werken is capaciteit nodig. Dat willen wij doen door het gedeeltelijk omzetten van de tijdelijke inzet op kredieten naar structurele inzet op kredieten. Dekking kan plaatsvinden uit de beschikbare budgetten en de kredieten die beschikbaar zijn.		
Toelichting	Voorgesteld wordt voor het de onderdelen groen en wegen het loonsombudget van de domeinen ruimte en beheer uit te breiden met respectievelijk € 76.218 en € 52.760 en dit te dekken vanuit kredieten en bestaande inhuurbudgetten.		
Vervanging duikerbruggen Raarhoeksweg	Door sterk gewijzigde marktontwikkelingen (stijging materiaalprijzen) schiet het gestelde budget te kort. Berekend is dat er € 80.000 extra nodig is om de werkzaamheden uit te voeren.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het krediet met € 80.000 te verhogen en de kapitaallasten van deze investering van € 3.680 te ramen. Deze kapitaallasten te dekken vanuit de stelpost loon- en prijsstijgingen.		
Stormschade bomen	Begin dit jaar (januari en februari) is er een bovengemiddeld aantal stormen geweest. De stormen hebben veel schade aangebracht aan bomen. Voor het weghalen van deze bomen/stobben heeft extra inhuur plaats gevonden en komend najaar vindt er, voor de verwijderde bomen, herplant plaats. Om deze werkzaamheden uit te voeren is een bedrag van € 50.000 nodig.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het budget voor bomen eenmalig met € 50.000 te verhogen.		
Grote Markt	In het vastgestelde inrichtingsplan voor de Grote Markt en de Plas is een fontein en een duurzaam ondergronds watergeefstelsel opgenomen. Deze objecten en technische installaties vragen structureel onderhoud (van frequent schoonmaken tot periodieke controles en aanpassingen). De hoogte van de structurele lasten zijn nog niet inzichtelijk. Verwachting is dat de structurele lasten na realisatie in de planning en control cyclus van 2023 worden opgenomen.		
Toelichting	N.v.t.		

Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouders G. Toeter en S. van der Heide

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We streven hierbij naar een inclusieve arbeidsmarkt, een arbeidsmarkt waarin iedereen kan meedoen. Onderwijs en overheid faciliteren de ondernemers daarbij. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet.

Inwoners zijn financieel gezond, hebben werk, gaan naar school, hebben een sociaal netwerk en zijn voldoende zelfredzaam. Signalen van armoede en laaggeletterdheid worden vroegtijdigesignaleerd. Zo willen we zoveel mogelijk problemen voorkomen. Waar dit niet lukt, bieden we ondersteuning om de problemen aan te pakken. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak, waarbij ondersteuning op het gebied van zorg, jeugd, onderwijs, werk en inkomen gecombineerd wordt.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.		
Acties:	1.1 Actief ondersteunen van inwoners die aangewezen zijn op een uitkering.		
Toelichting:	De rijkscompensatie voor uitkeringen (BUIG-budget) is negatief bijgesteld van € 6.105.000 begroot naar € 5.673.237 (voorlopige beschikking rijk). Een negatieve bijstelling van € 431.763. De belangrijkste reden is, dat de werkloosheidcijfers landelijk naar beneden zijn bijgesteld. De definitieve BUIG beschikking over 2022 ontvangen we in oktober. De kosten van uitkeringen zijn naar verwachting ook lager, per saldo verwachten we bij de jaarrekening 2022 € 270.000 te moeten onttrekken aan de reserve sociaal domein. Zie verder paragraaf sociaal domein.		
Doel:	2. Inwoners doen maximaal mee naar eigen vermogen.		
Acties:	2.1 Inzetten op verkleinen kloof tussen vraag en aanbod op arbeidsmarkt. 2.2 Vormgeven aan aangepaste werkplekken en re-integratietraject door op te trekken met (lokale) werkgevers. 2.3 Begeleiden werkzoekenden zoveel mogelijk naar betaald werk. 2.4 Inwoners die niet in staat zijn om te werken helpen om wel een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappij.		
Doel:	3. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst passend werk beschikbaar is voor onze inwoners.		
Acties:	3.1 Zie 2.1		

3.2 Werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt.
3.3 Uitvoering geven aan Actieplan Werk Raalte.

Doel:	4. Ons minimabeleid stelt inwoners met een laag inkomen in staat om mee te doen, inwoners weten de inkomensondersteunende regelingen te vinden en benutten. Armoede onder kinderen wordt zoveel mogelijk voorkomen.		
Acties:	4.1 Inzetten op behoud van sterke netwerk van partners om armoede te signaleren en verwijzen naar de juiste regelingen en ondersteuning. 4.2 Onderzoeken beste optie voor toegang voor inwoners in armoede en inwoners met schulden. 4.3 Daar waar nodig actief verwijzen van inwoners met een laag inkomen.		
Doel:	5. Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd en het aantal inwoners met problematische schulden dringen we terug.		
Acties:	5.1 Zie 4.2 5.2 Zie 4.3 5.3 Integraal kijken naar oorzaak en gevolgen van de problematische schulden en vervolgstappen afstemmen. 5.4 Verder bouwen aan afspraken met schuldeisers over vroegsignalering van betalingsachterstanden aan voorlichting, preventie en nazorg. 5.5 Hulp bieden aan ondernemers en ZZP'ers met problematische schulden.		
Doel:	6. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.		
Acties:	6.1 Gebruik maken van nieuwe manieren om groep NT1-ers (Nederlands als 1e taal) te bereiken. 6.2 Toegankelijk maken van informatie voor iedereen.		
Doel:	7. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding. We werken samen met school om uitval te voorkomen.		
Acties:	7.1 Uitvoering van het meerjarenbeleidsplan RMC (Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten). 7.2 Blijven investeren op verbinding tussen onderwijs, leerplichtambtenaar, RMC-consulent en Centrum voor jeugd en gezin.		
Doel:	8. We gaan verder met het uitvoeren van het lokale plan betreft het Nationaal Programma Onderwijs. We werken samen met scholen om ontwikkelingsachterstanden te voorkomen.		

Acties: 8.1 Uitvoering geven aan nationaal programma onderwijs samen met de scholen en kinderopvangorganisaties.

Doel: 9. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool, doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen. Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

Acties: 9.1 Uitvoering geven aan ons plan van aanpak om kwaliteit van VVE te verbeteren.

Doel: 10. We ondersteunen statushouders bij hun inburgering en integratie in de gemeente Raalte, zodat zij zo snel mogelijk naar vermogen meedoen in onze samenleving.

Acties: 10.1 Inzetten op integrale leerroutes.
10.2 Investeren in contact met statushouders.
10.3 Ondersteunen statushouders om financieel zelfredzaam te worden.

Overige aspecten

Eenmalige energietoelage minima
Toelichting Bij de meicirculaire 2022 ontvangen we € 1.040.000 van het rijk voor het verstrekken en het uitvoeren van een eenmalige energietoelage aan minima.
Voorgesteld wordt om een eenmalig krediet van € 1.040.000 beschikbaar te stellen gedekt uit de rijkscompensatie eenmalige energietoelage.

Paragraaf Sociaal domein Bij de begroting 2022 is een nadelig resultaat geraamd voor de Sociale werkvoorziening/re-integratie van € 498.000. Bij de zomernota is dit positief bijgesteld naar een nadelig resultaat van € 10.000. Het resultaat SW/re-integratie wordt toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. Zie voor verder toelichting het hoofdstuk Sociaal domein.

Toelichting N.v.t.

Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. Voor mensen die daarbij –naast de eigen mogelijkheden en ondersteuning door het eigen sociale netwerk- extra ondersteuning nodig hebben, zorgen wij voor een goed pakket aan laagdrempelige algemene voorzieningen. Dit doen we in samenwerking met onze maatschappelijke partners. In situaties waarin dit niet voldoende is, organiseren wij gespecialiseerde en individuele voorzieningen die aanvullend zijn op de eigen mogelijkheden van inwoners en hun omgeving. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak, waarbij ondersteuning op het gebied van publieke gezondheid, zorg, jeugd, onderwijs en werk en inkomen gecombineerd wordt.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We dragen bij aan het stimuleren van een goede gezondheid van onze inwoners. Wij gaan uit van positieve gezondheid, waarbij gezondheid draait om mentaal en fysiek welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen in de samenleving en dagelijks functioneren.		
Acties:	1.1 Via het gemeentelijk programma Raalte Gezond inzetten op de thema's roken, alcohol, overgewicht, middelengebruik en mentale gezondheid. 1.2 Inwoners stimuleren aanvragen te doen die bijdragen aan onze missie 'Samen op weg naar een vitaler Raalte'.		
Toelichting:	Vanaf 2023 stijgt de inwonersbijdrage GGD met € 71.000. De oorzaken hiervan zijn toename loon- en prijsindexatie, extra kosten informatiebeveiliging en toekomstbestendige bedrijfsvoering, project suïcidepreventie en uitvoering vaccinatieprogramma meningokokken en HPV jongens. Hiervan krijgen we € 15.000 van het rijk gecompenseerd en € 25.000 kan gedekt worden uit de stelpost loon-prijsontwikkeling. Per saldo resulteert dit in een structurele onttrekking van € 31.000 ten laste van de algemene middelen.		
Doel:	2. Raalte kenmerkt zich door een verbonden samenleving, waarin ontmoeting belangrijk is en inwoners naar elkaar omkijken. Dit willen we behouden en versterken, zeker in deze coronapandemie, waarbij dit een extra uitdaging is.		
Acties:	2.1 Vaststellen nieuw Actieplan Ondersteuning en Waardering Mantelzorgers met als doel te kijken hoe ondersteuning en waardering van Mantelzorgers in de komende jaren vorm gaat krijgen.		

Doel:	3. We vinden het belangrijk dat onze inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht meedoen in de samenleving. Daarom werken we aan het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van onze inwoners en zetten we breed in op preventie en vrij toegankelijke voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur en welzijn.		
Acties:	3.1 Maken van samenwerkingsafspraken met het medische en sociale domeinen over wie wanneer welke acties onderneemt bij zorg voor een cliënt/patiënt. 3.2 Afronden project doorontwikkeling van de onafhankelijke cliëntondersteuning en verder werken aan optimaliseren hiervan.		
Doel:	4. We zijn ons ervan bewust dat niet al onze inwoners (volledig) op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Voor deze inwoners bieden we passende (maatwerk)ondersteuning.		
Acties:	4.1 Werken aan een sterk Veilig Thuis IJsseland. 4.2 Starten van het traject om de Regiovisie te vernieuwen. 4.3 Hervatten aanbesteding en implementeren van de inkoop van specialistische hulp. 4.4 Aan de slag gaan met de uitwerking van de nieuwe regionale visie op de specialistische hulp.		
Doel:	5. We zorgen voor goede randvoorwaarden, zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.		
Acties:	5.1 Actualiseren, aanvullen en meedoen aan Actieplan Zelfstandig Thuis Wonen.		
Doel:	6. We geven verder uitvoering aan de transformatie van het sociaal domein. Onze uitgangspunten en randvoorwaarden daarbij zijn: 1. Het perspectief van de inwoner is ons uitgangspunt. 2. We zorgen voor een vast en vertrouwd aanspreekpunt per inwoner. 3. We doen wat nodig is, ook als we daarvoor buiten de gebaande paden moeten treden. 4. We voeren de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit.		

Acties:	6.1 Verder werken aan de doorontwikkeling van het Transformatieplan 'Doen wat nodig is voor onze inwoners'. 6.2. Werken aan doorontwikkeling van de monitor sociaal domein. 6.3 Via de wijkaanpak, samen met inwoners, werken aan een betere leefbaarheid, sterkere sociale cohesie en sociale voorzieningen. 6.4 Opstellen van een samenwerkingsagenda tussen gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor op het gebied van ondersteuning en zorg. 6.5 Werken aan verdere doorontwikkeling van de samenwerking met de kernteams en de Kr8-partners.		
Toelichting:	De projecten en acties waarmee we aan de Transformatie werken gaan over jaargrenzen heen. Het Transformatiebudget is bedoeld om deze transformatie aan te jagen en is daardoor ook deels volgend jaar nog nodig.		
Doel:	7. Bij ondersteuning aan jeugd richten we ons op normaliseren. Dat houdt in dat we met de jeugdige en het gezin kijken hoe we het gewone leven kunnen versterken door tijdelijk ondersteuning te bieden in de natuurlijke omgeving van het kind. Normaliseren betekent ook stoppen met hulpverlening zodra het gezin of de jeugdige weer zelf verder kan.		
Acties:	7.1 Bieden van tijdelijke ondersteuning op het gebied van opvoeden, opgroeien en gezondheid via het CJG (Centrum Jeugd en Gezin) aan jeugd totdat het gezin of de jeugdige weer zelf verder kan.		
Overige aspecten			
Aanvullende subsidie de Kern	Incidentele ophoging van de formatie de Kern met 1,45 fte voor de jaren 2022 en 2023, vanwege een groeiend aantal trajecten die zij uitvoeren en omdat de complexiteit van de hulpvragen toeneemt.		
	De extra kosten van € 158.051 in 2022 en € 162.793 in 2023 worden onttrokken aan de reserve sociaal domein.		
Toelichting	Voorgesteld wordt voor 2022 € 158.051 en voor 2023 € 162.793 te ramen en dit te dekken vanuit de reserve Sociaal domein.		
Structurele uitbreiding formatie jeugd	Structurele uitbreiding van formatie van jeugd met daarbij behorende overhead van 4,5 fte om uitvoering te geven aan meerdere ontwikkelingen op gebied van jeugdwet, waaronder hervormingsagenda jeugd, bovenregionale vraagstukken, nieuw inkoopmodel en steeds complexere problematiek bij jeugdigen. De structurele kosten van € 424.000 (inclusief € 56.000 overhead) te dekken uit de extra middelen jeugd en eventueel de reserve sociaal domein als achtervang.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de structurele kosten van € 424.000 (inclusief € 56.000 overhead) te ramen en dit te dekken uit de extra middelen jeugd en eventueel de reserve sociaal domein als achtervang.		

Aanbesteding huishoudelijke ondersteuning	Bij de aanbesteding huishoudelijke ondersteuning is een hoger reëel uurtarief voor huishoudelijk hulp vastgesteld. Hierdoor stijgen de structurele kosten vanaf 2023 naar verwachting met € 240.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om de structurele hogere structurele kosten vanaf 2023 van € 240.000 te ramen en dit te dekken uit de stelpost Wmo.		
Paragraaf Sociaal domein	Bij de begroting 2022 is een positief resultaat geraamd voor de Wmo-taken vanaf 2015 van € 781.000. Bij de zomernota is dit positief bijgesteld naar € 911.000. Voor jeugd is bij de begroting 2022 een positief resultaat geraamd van € 1.021.000. Bij de zomernota is dit bijgesteld naar € 1.125.000. De resultaten Wmo en jeugd worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. Zie hiervoor het hoofdstuk Sociaal domein.		
Toelichting	N.v.t.		
ICT-applicaties Sociaal domein	Op basis van het ICT-uitvoeringsplan 2022-2026 zijn er een aantal nieuwe ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Het betreft implementatie applicatie, verbetering van interactie inwoner en gemeente, eenmalige uitvraag van gegevens en verbetering management en informatievoorziening.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de eenmalige kosten van € 7.000 in 2022, € 94.000 in 2023, € 67.000 in 2024 en € 29.000 in 2025 ten laste te brengen van de reserve Sociaal domein. De structurele kosten van € 13.000 in 2024 en vanaf 2025 € 20.000 te ramen ten laste van de algemene middelen.		
Vrijval regiomiddelen beschermd wonen	De regioreserve beschermd wonen heeft het plafond met € 2.545.392 overschreden en er is besloten dit terug te laten vloeien naar de 5 deelnemende gemeenten ten behoeve van lokale transformatieopgaven. Voor Raalte gaat het om € 362.973.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om de middelen Wmo beschermd Wonen toe te voegen aan het krediet transformatiebudget Sociaal Domein.		

Programma 5: Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie

Portefeuillehouder: Wethouder B. Nijboer

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Melinga

Maatschappelijk doel: De Gemeente Raalte wil in 2050 energieneutraal zijn en voldoen aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs. Dit betekent dat de CO₂-uitstoot in 2030 is gereduceerd met 49%. Het opwekken van elektriciteit met hernieuwbare bronnen zal steeds meer onderdeel uitmaken van onze leefomgeving. Zonnepanelen op daken, maar ook door een mix van zonneparken op land, windmolens en andere duurzame alternatieven. De energietransitie, circulaire economie en de verduurzaming en klimaatbestendige inrichting van de leefomgeving willen we met de samenleving verder vormgeven. Voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke en publieke organisaties liggen hierin grote uitdagingen, maar ook kansen. We ondersteunen en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van de gemeente Raalte. Tegelijkertijd starten we - daar waar kansrijk of noodzakelijk - zelf of in regionaal verband initiatieven. We acteren continu op verschillende schaalniveaus. Met onze regionale partners geven we invulling aan de regionale energiestrategie 1.0 en herijken we de regionale energiestrategie richting RES 2.0 (2023).

Via een bottom-up aanpak werken we dorpsgericht aan de uitwerking van de landelijke afspraken uit het klimaatakkoord. We inventariseren en stimuleren initiatieven uit de samenleving die zich richten op duurzame opwek, energiebesparing of aardgasvrij wonen. Wij ontwikkelen samen met belanghebbenden een Warmtevisie om tot een aardgasvrije gebouwde omgeving te komen per 2050.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We werken toe naar een CO ₂ -reductie van 49% in 2030 en een energie neutrale gemeente in 2050. In 2030 wekken we in gemeente Raalte 100 GWh aan duurzame energie op. We werken toe naar een aardgasvrije gebouwde omgeving per 2050.		
Acties:	1.1 Ontwikkelen uitvoeringsplannen waarmee inwoners, lokale energie-initiatieven en onze stakeholders toewerken naar een aardgasvrije en toekomstbestendige gebouwde omgeving. 1.2 Actualiseren visie op laadinfrastructuur.		
Doel:	2. We realiseren een duurzame leefomgeving. We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van de gemeente Raalte. Via een bottom-up dorpsaanpak inventariseren en stimuleren we initiatieven, gericht op energiebesparing en duurzame opwekking bij eigen woningen, gebouwen en op land.		

Acties: 2.1 Voorzetten van onze dorpsaanpak en we geven lokaal invulling aan de Regionale Energiestrategie. Onderzoeken samen met de dorpen welke kansen en initiatieven er zijn voor bijvoorbeeld wind- of zonneparken. Als gemeente verbinden, ondersteunen en faciliteren wij de duurzaamheidsgroepen uit de dorpen.

2.2 Ondersteunen duurzame projecten van (mkb) bedrijven en maatschappelijke organisaties met het Energiefonds Raalte.

Doel: 3. We stimuleren de verduurzaming van bedrijven, woningen en circulaire afvalstromen. We zetten in op bewustwording in de samenleving, we communiceren over de nut en noodzaak van het verduurzamen van bedrijven en woningen, het scheiden van afval en het verwijderen van asbestdaken. Daarmee beogen we dat steeds meer inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen stappen zetten naar een duurzame samenleving en leefomgeving.

Acties: 3.1 Naast het opwekken van duurzame energie blijven we inzetten op bewustwording over energiebesparing. Via het Energieloket wordt informatie ontsloten over wijkaanpakken, bijeenkomsten en kunnen inwoners advies krijgen over het verduurzamen van woningen.

3.2 Uitwerken van een aantal scenario's om de hoeveelheid (rest)afval te verminderen en te komen tot een hoger hergebruikpercentage.

3.3 Voorzetten aanpak saneren van asbestdaken.

3.4 Onderzoeken of een wijziging in de randvoorwaarden en/of aanvulling van het Energiefonds nodig is.

Toelichting: De inkomsten uit oud papier zijn naar verwachting € 130.000 hoger dan begroot, doordat de marktprijs van papier hoog is. Dit komt gedeeltelijk ten gunste van de inzamelaars en daarnaast gedeeltelijk ten gunste van de voorziening afvalverwijdering.

Voorgesteld wordt, de raming met € 130.000 te verhogen. Hiervan komt € 40.000 ten gunste van de inzamelaars, waardoor de gemeentelijke kosten stijgen. Het restant van € 90.000 komt ten gunste van de voorziening afvalverwijdering.

Overige aspecten

SDE-subsidies Gezien de onzekere situatie rond energieprijzen kan er geen goede inschatting gemaakt worden van wat dit betekent voor de te ontvangen SDE-subsidies voor de zonnepanelen op onze eigen gebouwen. De kans is aanwezig dat de totale subsidie (voor zes gebouwen) tussen de € 30.000 en € 80.000 lager uitvalt. Mocht deze lager uitvallen, dan wordt hier bij de jaarrekening 2022 over gerapporteerd.

Toelichting N.v.t.

Programma 6: Economie

Portefeuillehouder: Wethouder S. van der Heide

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Melinga

Maatschappelijk doel: Ondernemers zijn van groot belang voor onze lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Wij doen er alles aan om ondernemers optimaal te faciliteren en door de (post) coronacrisis te leiden. Door een adequaat vestigingsklimaat, goede bedrijventerreinen, ruimtelijk-economisch vitale (winkel)centra, digitale verbindingen en excellente bereikbaarheid werken wij aan een duurzame concurrerende economie die een goede uitgangspositie kan behouden en versterken.

We gaan, net als in 2021, aan de slag met de uitvoering van de economische agenda. Om onze winkelcentra toekomstbestendig te maken, werken we aan de uitvoering van onze centrumplannen. In 2022 vindt een groot deel van de uitvoering van de Grote Markt en De Plas plaats. Ook werken we aan de centrumvisie Heino. De gemeente Raalte heeft een sterke agro & food sector en om de innovaties in deze sector te stimuleren, hebben we Regio Deal-middelen van het rijk gekregen om de innovaties aan te jagen. In 2022 willen we hier voortvarend mee aan de slag gaan. In het MKB-onderzoek 2020 zijn we op de derde plaats geëindigd van de meest MKB vriendelijke gemeente in Overijssel. Deze lijn willen we uiteraard doorzetten in onze ondernemersdienstverlening.

Onze economie staat niet op zichzelf, maar is in sterke mate verbonden met de omliggende regio's. Een goede samenwerking in de regio is daarom cruciaal. De regio Zwolle is voor ons een belangrijke samenwerkingspartner om onder ander de economische agenda verder vorm te geven. We zetten ons in om onze programma's aan te laten sluiten bij de investerings-, verstedelijkings- en public affairs agenda van de Regio Zwolle.

De gemeente Raalte is een aantrekkelijke gemeente om in te recreëren en te verblijven. Het aantrekken van meer toeristen, die meer uitgeven, langer verblijven en terugkomen leidt tot meer banen. In 2022 willen wij doorgaan met ambities die zijn vastgelegd in het beleidsplan Recreatie en Toerisme. Eén van de doelen is dat 'Salland' bekend staat als een interessante toeristische regio. We werken hierin actief samen met Salland Marketing.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel.		
Acties:	1.1 Voorzetten Taskforce Ondernemersdienstverlening en prioriteren en plannen maken om de procedures te verbeteren. 1.2 Doorgaan met startersloket. 1.3 Actieve inzet op uitgifte bedrijfskavels.		
Doel:	2. Ondersteuning van het bedrijfsleven gedurende de post-coronafase.		
Acties:	2.1 Ondersteunen van het bedrijfsleven in de post coronafase.		

Doel:	3. Wij gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle (onder andere public affairs agenda en investeringsprogramma) ons biedt en maken een vertaling naar de gemeente Raalte.		
Acties:	3.1 Intensiveren inzet binnen Regio Zwolle.		
Doel:	4. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.		
Acties:	4.1 Uitvoering geven aan project Grote Markt en de Plas en centrumvisie Heino.		
Toelichting:	De afgelopen periode hebben we te maken met prijsstijgingen. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de aanbesteding Grote Markt en de Plas. De civieltechnische uitvoering was erop gericht om in het najaar te kunnen starten met de werkzaamheden. Medio september starten de nutsbedrijven ook met het aanpassen en verleggen van kabels en leidingen. In tegenstelling tot eerdere berichten zijn we in de afgelopen periode geconfronteerd met leveringsproblemen van klinkers in 2022. Hierdoor zijn we genooddaakt de vervolgwerkzaamheden in overleg met belanghebbenden in 2023 verder op te pakken.		
Doel:	5. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.		
Acties:	5.1 Invulling geven aan de uitwerking van de 'beleidsnota Recreatie en Toerisme'. 5.2 Verkennen of we onderdeel kunnen worden van nationaal park Sallandse Heuvelrug. 5.3 Inzetten op het in stand houden en doorontwikkelen van het fiets- en wandelnetwerk.		
Doel:	6. Maximale ondersteuning van evenementenorganisaties.		
Acties:	6.1 Uitvoeren van nieuw beleidsplan evenementen.		
Doel:	7. Wij zetten in op de kansen die het in economische zin promoten en vermarkten van Raalte ons biedt.		
Acties:	7.1 Gericht promoten en vermarkten van het Raalter vestigingsklimaat.		
Doel:	8. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.		
Acties:	8.1 Uitvoeren van economische agenda en aandacht geven aan ondernemers die zwaar zijn getroffen door de coronacrisis.		

Overige aspecten

Toiletten centrum Raalte	Voor het project 'Nette toiletten' is in de zomernota 2021 een budget beschikbaar gesteld. Dit met als doel om de toiletten in het Kulturhus open te stellen en elke dag één keer extra schoon te maken. Destijds is een bedrag geraamd van € 12.000. Na aanbesteding blijken de kosten € 6.000 lager uit te vallen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om de schoonmaakkosten van de toiletten in het Kulturhus in Raalte structureel met € 6.000 te verlagen.		

Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders S. van der Heide en G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Melinga

Maatschappelijk doel: We zetten in op het behoud van de inzet van actieve en betrokken inwoners en betrekken daar ook actief en aansprekend de jeugd bij. We zorgen goed voor ons maatschappelijk vastgoed (mfa's, dorpshuizen, sport- en cultuuraccommodaties), omdat deze voorzieningen belangrijk zijn voor een leefbaar dorp. Onderwijs is van groot belang voor onze gemeente, daar horen kwalitatief sterke, gezonde, toekomstbestendige betaalbare onderwijsvoorzieningen bij. We willen ons subsidiebeleid zodanig vorm geven dat we meer aan kunnen sluiten bij ideeën uit de samenleving. We inspireren inwoners om (nog) gezonder te leven, omdat fitte inwoners met een gezonde leefstijl beter kunnen meedoen in de maatschappij. Op cultureel gebied zorgen we voor een zichtbaar en samenhangend aanbod dat onze gemeente aantrekkelijk maakt; waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld en cultuur een belangrijke verbindingsfactor is. Hierbij richten wij ons ook op de kracht en kwaliteiten van het lokale aanbod.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Sporten en voldoende bewegen zien wij als 'must' voor een gezonde leefstijl. Wij zetten ons daarom in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering kan bewegen en sporten		
Acties:	1.1 Uitvoeren van de actieplannen en verbeterideeën in het Roalter Sportakkoord. 1.2 Het herijken van de inzet van de buurtsportcoaches vanuit de bijdrage die zij kunnen leveren aan het realiseren van de Roalter Sportakkoord. 1.3 Zorgen dat scholen, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties gebruik kunnen maken van sportaccommodaties en -velden. 1.4 Ondersteunen van sportverenigingen en -stichtingen die willen verduurzamen met (verwijs)informatie en een gunstige financieringsmogelijkheid door middel van een laagrentende Stimuleringslening Sportaccommodaties.		
Toelichting:	Sportbedrijf Raalte heeft ondanks onze verliescompensatie een verlies begroot van € 116.000. Hoofdoorzaak is een verlies op de uitvoering van de buurtsportcoachregeling. Door de herijkte uitvoering van de regeling vanaf Q4 2021, heeft SBR meer HBO-Buurtsportcoaches zelf in dienst gekregen. Deze HBO-krachten zijn duurder dan het landelijk normbedrag terwijl de extra co-financiering uit tijdelijke projectsubsidies daalt. Door de coronamaatregelen is in Q1 de verliesverwachting opgelopen tot € 160.000. Doordat de verliesverwachting al vroeg in het jaar is geconstateerd, geeft dit tijd tot bijsturen. Wij vragen voor 2022 een SPUK IJZ aan en zijn in gesprek met het Sportbedrijf over verdere sturingsmogelijkheden om het begrote verlies terug te dringen.		

Doel:	2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting in nauw overleg met onze partners.		
Acties:	2.1 We werken middels een IHP aan een lokale beleidsambitie en een meerjarenperspectief voor de huisvesting. 2.2. Voorbereiden van de verwachte investeringen voor 2023. Blijven inspelen op actuele onderwijshuisvestingsvraagstukken.		
Toelichting:	Klimaatregeltechniek HOFtheater: De klimaatinstallatie van het HOFtheater functioneert al jaren niet naar behoren. Eerder was gedacht dat met een aantal verbetermaatregelen de problemen opgelost zouden kunnen worden. Inmiddels is gebleken dat de regeltechniek van de klimaatinstallatie nagenoeg niet meer functioneert. Het is ook niet meer functionerend te krijgen, waardoor het totale klimaatstelsel instabiel is geworden. Daarom is het noodzakelijk om de hele klimaatregeltechniek drastisch te verbeteren. Daarmee wordt ook ingespeeld op eventuele nieuwe (Rijks)maatregelen ter bestrijding van de verspreiding van virussen, zoals het coronavirus. Voorgesteld wordt: De klimaatregeltechniek van het HOFtheater voor een totaalbedrag van € 183.250 functioneel en toekomstbestendig op orde te krijgen. Dit te dekken voor € 40.625 uit bestaande middelen, € 56.500 uit de toegekende Rijkscompensatiegelden voor de cultuursector. Het restant á € 86.125 te ramen.		
Doel:	3. We zetten in op een zichtbaar en samenhangend cultureel aanbod dat Raalte aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld; waarin iedereen meedoet en waarin cultuur een belangrijke verbindingsfactor is.		
Acties:	3.1 Actualiseren van het cultuurbeleid. 3.2 Uitvoeren van de actiepunten zoals vermeld in het vastgesteld cultuurbeleidsplan.		
Toelichting:	Door de corona-maatregelen konden activiteiten niet plaatsvinden. Dat ijlt nog na. Daardoor zal een deel van de projectsubsidie cultuur waarschijnlijk overblijven. Bij de jaarrekening 2022 wordt hierover verder gerapporteerd.		
Doel:	4. We verkennen of we met een andere manier van subsidiëring onze maatschappelijke doelen beter kunnen bereiken.		
Acties:	4.1 Opleveren van een verslag van de pilot om op een andere manier te subsidiëren.		
Toelichting:	Door ziekte en krapte op de arbeidsmarkt is het niet gelukt om personeel op dit project in te zetten. Daardoor is dit project vertraagd. De middelen hiervoor worden doorgeschoven naar 2023.		

Overige aspecten

900 jaar Raalte	Er moet rekening worden gehouden, dat er voor 2022 meer financiering nodig zal zijn. Dit is door de regiegroep '900 jaar Raalte' kenbaar gemaakt. Uw raad wordt hierover separaat geïnformeerd.		
Toelichting	N.v.t.		

Programma 8: Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema

Programmacoördinator: Domeinmanager E. Melinga

Maatschappelijk doel: In de Integrale Veiligheidsstrategie (IVS) hebben we ons als hoofddoel gesteld 'Het blijven van een veilige gemeente Raalte'. Wij zetten in op het behouden van een veilige woon- en leefomgeving. We doen dit samen met onze veiligheidspartners, inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers, zodat we een weerbare samenleving vormen. Naast de inzet op reguliere werkzaamheden en lopende thema's zijn er een viertal prioriteiten vastgesteld waar extra aandacht naar uit gaat, namelijk: Zorg & Veiligheid, Georganiseerde Criminaliteit, High Impact Crimes en Weerbare Samenleving.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Wij willen het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau (rapportcijfer 7.7) houden.		
Acties:	1.1 Uitvoering geven aan de activiteiten genoemd in het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2022. 1.2 Doorontwikkelen van de samenwerking met politie op het gebied van openbare orde en veiligheid. Voorzetten van de samenwerking rondom de inzet van bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester. 1.3 Vaststellen met onze Veiligheidspartners gezamenlijke prioriteiten en zorgen voor een afgestemde aanpak. 1.4 We zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de thema's genoemd in de Beleidsagenda 2019-2023 van de Veiligheidsregio IJsselland. Zorgen voor lokale borging van de afspraken die vastgelegd zijn in het regionaal Crisisplan. 1.5 Uitvoeren van een ontruimingsoefening met de hulpdiensten in een appartementencomplex. 1.6 Inzetten van het traject van hercertificering voor het KVO bedrijventerrein en het aanbieden van de Integrale Veiligheidsstrategie 2023-2026 ter vaststelling. 1.6 Actief inspelen en ondersteunen veiligheidsinitiatieven vanuit de samenleving. Lokaal uitvoeren van de tweejaarlijkse Veiligheidsmonitor. 1.7 Prioriteit geven aan de digitale veiligheid. Inzetten op zelfredzaamheid. Uitkomst onderzoek naar de mogelijkheid tot het plaatsen van extra ANPR-camera's in de gemeente. 1.8 Voorzetten van het instrument buurtbemiddeling. Extra inzetten op het vergroten van de bekendheid van buurtbemiddeling in de gemeente.		

Toelichting:

Financieel:

1.4 De jaarrekening 2021 van de Veiligheidsregio IJsselland sluit met een positief resultaat van € 3.070.060. Bij de bestemming van dit resultaat heeft het Algemeen Bestuur besloten (22 juni 2022) € 560.000 te bestemmen voor verbetering van de informatieveiligheid, vervanging blusschuim en versterking functioneel beheer en ondersteuning. Het overige deel, € 2.510.600, vloeit terug naar de gemeenten via de vastgestelde verdeelsleutel. Voor de gemeente Raalte betekent dit een teruggave van € 166.860. Een belangrijke oorzaak van dit overschot is toe te schrijven aan de coronacrisis. Met name door lagere kosten aan vergoeding vrijwilligers, aan beheer materiaal en schadeherstel, aan opleiden en oefenen door zowel de brandweezorg- als crisis-organisatie.

Voorgesteld wordt de teruggave van de Veiligheidsregio over 2021 van € 166.860 te ramen.

ANPR-camera's

Uit onderzoek van de politie blijkt, dat zij zelf het plaatsen van ANPR-camera's als prioriteit zien. Hier was binnen de begroting van de gemeente Raalte ook budget voor geraamd. Doordat de kosten nu voor rekening komen van de politie kan de raming binnen de gemeentelijke begroting vervallen.

Voorgesteld wordt het structurele budget van € 10.403 terug te laten vloeien naar de algemene middelen. De vrijval van het eenmalige krediet is meegenomen in hoofdstuk 4 'Investeringskredieten'.

Doel:

2. Als gemeenschap zijn we weerbaar tegen ondermijnende en digitale criminaliteit. We hebben inzicht in wat er op het gebied van ondermijning speelt in onze gemeente en zetten in op een integrale aanpak.

Acties:

2.1 Voortzetten van de werkzaamheden vanuit het project Veilig Buitengebied en werken naar een aanpak op maat.
2.2 Inrichten van een intern meldpunt voor melden van signalen van ondermijning. Regionaal bekijken meer gebruik kunnen maken van regionale structuren en financieringsmogelijkheden.

Doel:

3. Onze inwoners krijgen de juiste hulp doordat we een soepele samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen hebben.

Acties:

3.1 Inzetten op duidelijke afspraken rondom regievoering met het Zorg- en Veiligheidshuis in complexe domeinoverstijgende casuïstiek.

Doel:	4. We vinden het belangrijk dat de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente worden nageleefd		
Acties:	4.1 Bijdrage leveren aan een veilig en leefbaar Raalte. Verkennen van het gewenste ambitieniveau voor de uitvoering van de handhavingstaken en bereiden we besluitvorming voor. Opnemen van de gevolgen hiervan in de kadernota 2023.		
Toelichting:	Op 25 november 2021 heeft de raad de ambitie op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving vastgesteld. Besloten is om voor de uitvoering ervan in 2022 eenmalig € 95.000 te ramen bij de zomernota 2022 en de structurele uitvoeringskosten mee te nemen bij de besluitvorming in het kader van de begroting 2023 en verder. Voorgesteld wordt voor 2022 € 95.000 te ramen voor uitvoering van de ambitie op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.		
Doel:	5. Als gemeentelijke organisatie en inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.		
Acties:	5.1 Organiseren in regionaal verband frequent trainingen en oefeningen voor betrokken functionarissen.		

Programma 9: Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema en wethouder S. van der Heide

Programmacoördinator: Domeinmanager R. Overweg

Maatschappelijk doel: Raalte is en blijft een zelfstandige gemeente. We geloven in de kracht van de gemeenschap en komen samen met onze inwoners, organisaties en verenigingen tot betere oplossingen. Een aantal maatschappelijke opgaven vraagt om meer regionale samenwerking. Raalte neemt deel aan deze samenwerking en behoudt hierbij de mogelijkheid zelfstandig beleid te ontwikkelen. De ervaring die we met overheidsparticipatie hebben opgedaan, zetten we voort. Het is nadrukkelijk onze ambitie alle doelgroepen te bereiken, zowel jong als oud. We zetten daartoe de ingezette weg van bestuurlijke vernieuwing door waaronder de inzet van een Digipanel. We digitaliseren onze producten en diensten, maar ook blijft het mogelijk om het gemeentehuis te bezoeken om diensten fysiek af te nemen. Het handelen van de gemeente is makkelijk door inwoners te volgen en reconstrueren, omdat informatie duurzaam en toegankelijk wordt vastgelegd. We werken meer en meer digitaal en datagedreven zodat wij beter kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. In al onze uitingen willen we open, helder en begrijpelijk communiceren.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Wij zijn en blijven voor onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en mede-overheden een gewaardeerd partner.		
Acties:	1.1 Vervolg geven aan de resultaten en aanbevelingen op onderwerpen uit het onderzoek Waar Staat je Gemeente. 1.2 Actief blijven doorgaan met luisteren naar de vraag achter de vraag, denken mee in hoe het wél kan en bij ideeën en initiatieven blijven we naast inwoners en initiatiefnemers staan. 1.3 Bouwen verder aan een communicatieve organisatie waarin contact met de samenleving centraal staat. 1.4 Intensiveren van onze samenwerking met basisscholen, Carmel College Salland en Landstede op gebied van actief burgerschap.		
Doel:	2. De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming en staan open voor initiatieven vanuit de bevolking. We hebben daarbij de ambitie elk participatieproces gestructureerd en kwalitatief hoogwaardig te organiseren. Dit moet leiden tot meer vertrouwen van onze inwoners in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.		

Acties:	2.1 Zorgdragen voor een goede verloop van de gemeenteraadsverkiezingen en een goede overgang van het oude naar het nieuwe bestuur. 2.2 Bereiden ons verder voor op verplichte nieuwe wetgeving (onder andere de Wet open overheid (Woo), Wet digitale toegankelijkheid, nieuwe archiefwet). 2.3 Ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma Participatie waarbij gebruik wordt gemaakt van de resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie. 2.4 Benutten van het Digipanel voor actuele vraagstukken. 2.5 Verdergaan met 'Heeten Durft' samen met de initiatiefnemers.
Toelichting:	Verkiezingen Het budget voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen is niet toereikend. Het budget is structureel te laag, hiervoor zal bij de begroting 2023 een voorstel volgen. In 2022 worden de extra kosten voor maatregelen rondom corona gecompenseerd door het Rijk en we krijgen daarnaast een vergoeding voor het experiment centraal tellen. Hierdoor is de overschrijding minder hoog dan in de toekomst het geval zal zijn. Ook zijn opkomstbevorderende maatregelen genomen. Voorgesteld wordt het budget eenmalig te verhogen met € 20.000.
Doel:	3. Inwoners, ondernemers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente, zowel over het aanbod van diensten als het contact met medewerkers.
Acties:	3.1 Inzetten op ontwikkeling van online dienstverlening en experimenteren met nieuwe vormen van (digitale) dienstverlening. 3.2 Vertalen van onze ambitie op dienstverlening zodat deze aansluit bij de huidige tijdsgeschiedenis en behoeften van onze inwoners. 3.3 Monitoren van de kwaliteit van onze dienstverlening door datagedreven te werken.
Toelichting:	De telefooncentrale van de gemeente Raalte moet vervangen worden omdat de technische levensduur afloopt. Deze vervanging biedt bovendien de gelegenheid om te kiezen voor een communicatieplatform die meer communicatiekanalen dan alleen telefonie bedient. Daarmee sluiten we beter aan bij de huidige dienstverleningsbehoeften van de klant. De implementatie van dit communicatieplatform vindt plaats in DOWR-verband en is beoogd in 2023. In 2022 moet onderzoek plaatsvinden naar de meest geschikte oplossing en dient de aanbesteding plaats te vinden. De kosten hiervoor voor de gemeente Raalte worden geraamd op € 50.000. Voorgesteld hiervoor een krediet van € 50.000 te ramen.

Doel:	4.1 We werken aan maatschappelijke opgaven op de schaal die passend is bij die opgave.		
Acties:	4.1 Actief deelnemen in regionale en landelijke samenwerkingen.		

Overige aspecten

Leges rijbewijzen en reisdocumenten	Leges Rijbewijzen en reisdocumenten		
-------------------------------------	-------------------------------------	---	---

Toelichting	Naar verwachting worden meer leges ontvangen dan op dit moment is geraamd. Dit geldt voor zowel de rijbewijzen als de reisdocumenten. Daar staat tegenover dat de afdracht aan het Rijk voor deze leges ook hoger zal zijn.
-------------	---

Het heeft verschillende oorzaken dat meer documenten worden uitgegeven dan in eerste instantie verwacht was. De bestaande aantallen zijn gebaseerd op het aantal te verlopen documenten. We zien dat steeds meer inwoners een tweede reisdocument aanvragen, dus een identiteitskaart én een paspoort. Een andere verklaring voor de hogere aantallen is de Brexit: om naar het Verenigd Koninkrijk te reizen volstaat niet langer een Nederlands identiteitskaart. Ook merken we dat na de coronacrisis weer meer mensen gaan reizen dan afgelopen jaren het geval was.

Voorgesteld wordt om de baten van de rijbewijzen met € 35.000 te verhogen en hier tegenover de lasten met € 16.000 te verhogen.

Daarnaast wordt voorgesteld om de baten van de reisdocumenten met € 60.000 te verhogen en hier tegenover de lasten met € 20.000 te verhogen.

Tenslotte brengen deze extra werkzaamheden ook extra kosten met zich mee, voorgesteld de loonkosten met € 50.000 te verhogen.

Leges huwelijken	Na de coronacrisis worden meer huwelijken gesloten. Hierdoor ontvangen wij meer leges.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de legesinkomsten eenmalig met € 25.000 te verhogen.		

Naturalisatie	Sinds enige tijd worden de naturalisaties weer door de medewerkers van de gemeente Raalte zelf behandeld. Voorheen was dit uitbesteed aan een buurgemeente. In de begroting is nog geen rekening gehouden met de baten en lasten van de naturalisaties.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de baten structureel met € 14.500 te verhogen en de lasten structureel met € 10.000 te verhogen.		

ICT-voorzieningen raad en college 2022–2026	Door het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is het niet langer toegestaan een 'bring your own device'-regeling voor ICT-voorzieningen te hebben. In het nieuwe rechtspositiebesluit dient het college aan een raadslid, een wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking te stellen. In de huidige begroting is hier tot op heden geen rekening mee gehouden, zoals ook kenbaar gemaakt in de agendacommissie van 14 februari 2022.		
Toelichting	Voorgesteld wordt hier een budget van structureel € 10.415 te ramen oplopend naar € 10.790.		
Burgerzakenmodules	De gemeente Raalte heeft in 2022 de burgerzakenmodules in Dimpactverband aanbesteed en gegund. Uit de aanbesteding is weliswaar dezelfde leverancier en applicatie naar voren gekomen, maar zijn er extra diensten en mogelijkheden opgenomen in het contract ten opzichte van de huidige situatie. Enkele voorbeelden zijn versoepeling van de geboorteaangifte in het ziekenhuis, toegankelijker maken van inwoners om hun persoonsgegevens te raadplegen en vervanging van de huidige wijze waarmee de begraafplaatsadministratie in samenwerking met uitvaart-ondernemers wordt bijgehouden. De structurele kosten blijven daarbij op hetzelfde kostenniveau. Om de extra diensten en mogelijkheden in gebruik te kunnen nemen, is echter wel een eenmalige bijdrage noodzakelijk van € 52.000 in 2022 die nog niet was begroot.		
Toelichting	Voorgesteld wordt hiervoor een eenmalig krediet van € 52.000 te ramen.		
Wachtgeld voorziening wethouders	Na de gemeenteraadsverkiezingen is er een nieuw college gevormd. Naar de huidige inzichten ontstaat er een wachtgeldverplichting die wordt begroot op ongeveer € 235.000. Dit bedrag bestaat uit de totale last voor 2022 tot en met 2025. Naast deze verplichting zal de loonsom van de wethouders iets lager uitvallen doordat van 4,1 FTE naar 4,0 FTE gegaan zal worden. Dit heeft met name betrekking op de begroting 2023 en is voor 2022 te verwaarlozen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt € 235.000 in de wachtgeld voorziening wethouders te storten.		

Kosten accountant	In de raadsvergadering van 25 november 2021 heeft de raad de nieuwe accountant aangewezen voor de boekjaren 2022-2025. Dit na een gezamenlijke aanbesteding in DOWR-verband. Het resultaat van deze aanbesteding kwam € 36.000 hoger uit dan de bestaande accountantskosten. Voor deze hogere kosten is nog geen dekking in de reguliere begroting beschikbaar. Daarnaast is het aantal Singel information-singel audit (Sisa)-regelingen vanaf 2020/2021 fors toegenomen. In 2019 kenden we 3 Sisa-regelingen. Dit is in 2021 opgelopen naar 19 regelingen. Dit brengt ook aanvullende controlekosten van de accountant met zich mee. Een deel van deze extra kosten, circa € 10.000, is corona-gerelateerd en kan ten laste van de beschikbare coronagelden worden gebracht. Het ander deel, circa € 14.000, is niet corona-gerelateerd en komt ten laste van de algemene middelen. Denk daarbij aan de Sisa-regeling preventieakkoord, regiodeal agro en food, kinderopvang-toeslagproblematiek en de specifieke uitkering sport (in verband met btw). De verwachting is dat we ook in de komende jaren geconfronteerd blijven met een hoog aantal 'algemene' Sisa-regelingen. Daarom is het noodzakelijk het budget accountantskosten met ingang van 2022 met structureel € 36.000 + € 14.000 = € 50.000 te verhogen.	
Toelichting	Voorgesteld wordt het budget kosten accountant met ingang van het jaar 2022 met structureel € 50.000 te verhogen.	

3.3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

3.3.1 Treasury

Renteresultaat 2022

Voor 2022 wordt een positief renteresultaat van € 235.545 verwacht.

Ook dit jaar lijkt het niet noodzakelijk de stelpost renteschommelingen te benutten. Deze stelpost kan dus vrijvallen.

Door grondverkoop, de coronavoorschotten van het rijk en de onderbesteding van veel kredieten is het nog niet noodzakelijk externe financiering aan te trekken. Mocht dit eind dit jaar wel noodzakelijk zijn dan kan dit binnen de reguliere budgetten opgevangen worden.

Voorgesteld wordt de stelpost renteschommelingen te laten vrijvallen voor een bedrag van € 235.545.

3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de uitgaven van het Rijk. Middels de normeringssystematiek 'samen trap op, samen trap af' beweegt de omvang van het gemeentefonds met het uitgavenpatroon van het rijk mee. De jaarlijkse toe- en afname als gevolg van deze systematiek wordt accres genoemd. Er is voor de periode 2022-2026 ten opzichte van de meicirculaire 2021 een positief cumulatief accres geraamd van landelijk € 1,59 miljard in 2022, oplopend tot € 5,97 miljard in 2025 en aflopend naar € 3,67 miljard in 2026. Voor 2026 is er een negatief accres van 2,3 miljard, mede doordat het rijk de trap op, trap af systematiek heeft losgelaten. Er lopen nog gesprekken tussen Rijk en VNG over het 'ravijnjaar' 2026 die moeten resulteren in een contourennota. Vertaald naar Raalte is er een positieve bijstelling van het accres van € 2,96 miljoen in 2022, oplopend naar € 11,75 miljoen in 2025 en aflopend naar € 7,61 miljoen in 2026. Daarnaast zijn er andere actoren zoals de ontwikkeling van maatstaven, de uitkeringsfactor, en de loon- en prijsontwikkeling en uit te voeren taken (taakmutaties) aan uitgavenkant van de gemeente die het resultaat van de algemene uitkering beïnvloeden. In de raadsinformatienotitie meicirculaire 2022 bent u verder geïnformeerd over de gevolgen van de meicirculaire 2022 voor de periode 2022-2026. De mutaties met betrekking tot de algemene uitkering voor de periode 2022-2026 zijn verwerkt in het financiële overzicht van deze zomernota.

In het onderstaande overzicht zijn de gevolgen van de meicirculaire 2022 ten opzichte van de meicirculaire 2021 voor het begrotingsjaar 2022 in beeld gebracht.

Algemene uitkering (exclusief Integratie-uitkering sociaal domein)

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	S/E	Bedrag
Resultaat uitkeringsjaar 2022		
Raming begroting 2022-2025 (o.b.v. meicirculaire 2021)	S	52.289.514
Raming zomernota 2022 (o.b.v. meicirculaire 2022)	S	60.600.615
Brutoresultaat		-8.311.100
Op te nemen (te reserveren) stelposten 2022		
Stelpost prijsstijging 2022 (2%)	S	420.000
Stelpost loon en prijsstijging Wmo en jeugd 2022	S	185.000
Mutatie stelpost ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds	S	-122.000
Eenmalige energietoeslag (mei cc 2022)	E	1.040.000
Uitvoeringskosten klimaatakkoord (mei cc 2022)	E	263.000
Extra capaciteit BOA's openbare ruimte (mei cc 2022)	S	35.000
Compensatie bommenregeling (mei cc 2022)	E	19.000
Inburgering (mei cc 2022)	E	16.000
Compensatie centraal tellen verkiezingen (mei cc 2022)	E	15.000
Gezond in de Stad, kansrijke start (mei cc 2022)	E	10.000
Overig (jeugd in AZC/ toezicht handhaving energieprestaties gebouwen)	S/E	6.000
Uitname cruciale jeugdzorg	E	-17.000
Uitname prenataal huisbezoek	E	-4.000
Versterking dienstverlening gemeenten (dec cc 2021)	E	129.000
Salarislasten zorgdomein (dec cc 2021)	S	164.000
Coronaproof organiseren gemeenteraadsverkiezingen (dec cc 2021)	E	54.000
Extra middelen jeugdzorg (sept cc 2021)	E	2.368.000
Re-integratie, bijz. bijstand en schuldhulpverlening (corona, sept cc 2021)	E	87.000
Gezond in de Stad (sept cc 2021)	E	28.000
Toegang en handhaving gastouderopvang (sept cc 2021)	S	9.000
Rijksvaccinatie HPV mannen (sept cc 2021)	S	6.000
Landelijke structuur interventieteams	S	3.000
Uitname uitvoeringskosten SVB (sept cc 2021)	E	-56.000
Uitname overheveling Wmo naar WLZ (sept cc 2021)	S	-31.000
Totaal op te nemen stelposten		4.627.000
Totaalresultaat meicirculaire 2022		-3.684.100

Ten opzichte van de beginstand begroting 2022 zijn de rijksinkomsten via de algemene uitkering met € 8.311.100 toegenomen. Hier staan aan de kostenzijde € 4.627.000 aan stelposten vanwege taakmutaties en loon- en prijscompensatie tegenover. Per saldo is er een voordelig resultaat van € 3.684.100 voor 2022.

Het voordelig resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een positief accres (€ 2.96 mln.), het incidenteel schrappen van de opschalingskorting (€ 0.50 mln.) en de hogere ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds (€ 0,22 mln.). Hieronder zijn de belangrijkste stelposten aan de kostenzijde toegelicht.

Er zijn drie eigen stelposten in de zomernota opgenomen, namelijk:

Stelpost prijsstijging 2022 (€ 420.000 structureel)

Bij de begroting 2022 zijn de budgetten met 1% geïndexeerd. Het CPB heeft in maart voor 2022 het prijs bruto binnenland product op 3,4% voor 2022 bijgesteld. Voor de inhaal van loon-en prijsstijging 2022 wordt een stelpost prijsstijging van € 420.000 (2% op een volume van € 21 mln.) beschikbaar gesteld.

Stelpost loon-en prijsstijging Wmo en jeugd 2022 (€ 185.000 structureel)

Vanaf 2019 zijn de Wmo (taken vanaf 2015) en jeugd (met uitzondering van voogdij/18+) geïntegreerd in de algemene uitkering. In de meicirculaire 2019 was het laatste jaar dat het loon-en prijsindexatie van dat jaar apart vermeld werd. Vanaf 2020 moet de indexatie uit de algemene middelen gedekt worden. Op basis van de werkelijke indexaties 2022 Wmo en jeugd wordt voorgesteld om structureel € 112.000 voor Wmo en € 73.000 voor jeugd beschikbaar te stellen. Zie ook de toelichting in hoofdstuk 6.3 en 6.4 van de hoofdstuk sociaal domein.

Stelpost extra inkomst ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds (€ -/- 122.000 structureel)

In 2018 is er landelijk € 39 miljoen, in 2019 € 112 miljoen, in 2020 € 192,5 miljoen en in 2021 € 335,4 miljoen teruggestort in de algemene uitkering, omdat er minder btw door gemeenten is gedeclareerd dan dat er aan budget BTW-compensatiefonds (BCF) beschikbaar was. De ruimte onder het plafond BCF vloeit terug naar de algemene uitkering. Hoe meer gemeenten investeren, hoe meer btw gemeenten vorderen uit het BCF. Voor Raalte was de inkomst door terugstorting € 78.000 in 2018, € 224.000 in 2019, € 356.000 in 2020 en € 620.000 in 2021. In de begroting 2022 is structureel € 178.000 aan inkomst terugstorting BCF geraamd. Gezien de werkelijke afrekening van 2020 en 2021 wordt voorgesteld om de stelpost inkomst BCF vanaf 2022 structureel met € 122.000 te verhogen naar € 300.000. Jaarlijks wordt deze post opnieuw beoordeeld.

De belangrijkste taakmutaties uit de meicirculaire 2022 zijn:

Eenmalige energietoeslag minima (€ 1.040.000)

Eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen voor huishoudens met een laag inkomen en de uitvoering van deze regeling. Landelijk is € 854 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 40 miljoen uitvoeringskosten. Voor Raalte is dit € 1.040.000.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord (€ 263.000)

Voor de uitvoering van het klimaatakkoord is in 2022 landelijk € 112,6 miljoen, waarvan voor Raalte € 263.000 beschikbaar gesteld. Voor 2023 en verder zijn de compensaties nog niet bekend.

Extra capaciteit Boa's openbare ruimte (€ 35.000)

Voor de capaciteit van Boa's in de openbare ruimte wordt landelijk € 13 miljoen, voor Raalte € 35.000 structureel beschikbaar gesteld.

De overige taakmutaties zijn in de raadinformatienotitie meicirculaire 2022 toegelicht of zijn terug te vinden in voorgaande raadinformatienotities van de september- en decembercirculaire 2021.

Integratie-uitkering Sociaal domein

De Integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit de volgende onderdelen:

- Integratie-uitkering participatie (Sociaal Werkvoorziening en nieuwe begeleiding)
- Integratie-uitkering jeugd voogdij/18+ (overig deel jeugd vanaf 2019 geïntegreerd in algemene uitkering).

In onderstaande tabel is de ontwikkeling in 2022 van de integratie-uitkering sociaal domein weergegeven. De integratie-uitkering participatie en jeugd (voogdij/18+) zijn met € 228.000 positief bijgesteld ten opzichte van de begroting door toekenning van de loon-en prijsbijstelling 2022.

Integratie-uitkering sociaal domein

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2022 (na meicirculaire 2021)	Saldo
Integratie-uitkering participatie	4.127.000	4.290.000	-163.000
Integratie-uitkering jeugd (voogdij/18+)	1.743.000	1.808.000	-65.000
Resultaat	5.870.000	6.098.000	-228.000

3.3.3 Overige baten en lasten

Stelpost kapitaallasten

In de begroting worden jaarlijks middelen gereserveerd voor de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen waarvoor een meerjarig schema is opgesteld. Op basis van dit schema wordt beoordeeld of vervanging in het geplande jaar nog actueel dan wel noodzakelijk is. Als in het geplande jaar vervanging niet nodig is, dan vallen die middelen eenmalig vrij en worden deze in het volgende jaar opnieuw in de begroting geraamd. Voor 2022 is voor die kapitaallasten een totaalbudget van € 86.984 geraamd voor voorzieningen op diverse beleidsterreinen.

Van de stelpost kapitaallasten die betrekking heeft op het werkerterrein van domein Beheer valt in 2022 € 65.240 vrij. Dit wordt veroorzaakt doordat er productiemiddelen zijn die in 2021 (of eerder) afgeschreven waren, maar nog prima functioneren. Vervanging is daarom uitgesteld.

Voor de werkerterreinen van de overige domeinen valt in 2021 € 5.529 vrij.

Voorgesteld wordt het eenmalig voordeel van € 70.769 te ramen.
--

Dividenduitkering Wadinko

De gemeente Raalte is aandeelhouder van participatiemaatschappij Wadinko. Aangezien Wadinko belangen heeft in ondernemingen die in 2021 coronasteun (NOW) hebben aangevraagd bij het

Rijk, is het niet toegestaan om dividend over 2021 uit te keren richting de aandeelhouders. In de begroting 2022 (dividend over 2021 wordt in 2022 uitgekeerd) van de gemeente is dan ook uitgegaan van een 0-opbrengst aan dividend.

Aangezien Wadinko hele goede resultaten over 2022 verwacht en de beschikking heeft over een ruim liquiditeitsaldo, heeft men aangegeven in 2022 interim-dividend aan de aandeelhouders uit te keren. Hoeveel dit exact wordt, is nog niet bekend, maar voor de 'meeropbrengst' sluiten we aan bij de 'reguliere' dividenduitkering. Dit is € 45.000.

Voorgesteld wordt een eenmalig voordeel van € 45.000 te ramen voor dividend Wadinko.
--

Loon- en prijsontwikkelingen

In de primitieve begroting 2022 is rekening gehouden met een prijsstijging van 1%. Gezien de loon- en prijsontwikkelingen 2022 zoals geschetst door het Centraal Plan Bureau (CPB) bij de maartramingen 2022 is een tussentijdse prijsstijging in 2022 van 2% gerechtvaardigd. Belangrijkste oorzaak hiervan is met name de sterk gestegen energie- grondstoffen- en voedselprijzen vanaf eind 2021 en de loonontwikkelingen in de verschillende CAO's. Daarom wordt voorgesteld de structurele stelpost loon-prijsontwikkelingen bij de zomernota 2022 tussentijds te verhogen met 2%, voor een bedrag van € 420.000. Gemeentebreed komt de prijsstijging 2022 hiermee op 3%. Hiervoor is dekking beschikbaar via de algemene uitkering gemeentefonds (nominale accrestoenamen). In de huidige primitieve begroting is nog een stelpost loon- en prijsontwikkeling beschikbaar van € 158.000, verhoogd met de 2% prijsontwikkeling zomernota 2022 van € 420.000 komt deze stelpost uit op een bedrag van € 578.000. Hiervan wordt bij de zomernota 2022 een bedrag van € 100.000 ingezet. De verwachting is dat we met name in de tweede helft van 2022 en 2023 geconfronteerd worden met aanzienlijke hogere prijsstijgingen, waarvoor dan dekking beschikbaar is door inzet van bovengenoemde stelpost.

Voorgesteld wordt de stelpost loon- en prijsontwikkelingen structureel te verhogen met een bedrag van € 420.000.
--

Mutaties reserves en voorzieningen

In bijlage 2 is een overzicht van de mutaties in de reserves 2022 opgenomen. De totale uitname bedraagt € 167.997 en de storting € 16.176.

Eind 2021 heeft een actualisatie van de reserves en voorzieningen plaatsgevonden. Voorgesteld wordt drie reserves op te heffen, omdat deze doelstellingen zijn behaald en/of ze verouderd zijn waardoor deze niet meer gebruikt worden. Dit betreffen de reserves 'Uitvoering GVVP'(Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan), 'Sociale infrastructuur' en 'Infrastructuur'. Voor een tweetal reserves, namelijk die van wegen en integraal beheer openbare ruimte zijn de doelstellingen aangepast naar de meest actuele situatie.

Naast het opheffen en aanpassen van de reserves zijn ook een aantal administratieve bijstellingen gedaan. Per saldo heeft dit een eenmalig voordelig effect van € 135.968 en een structureel nadelig effect van € 17.154 in 2022 aflopend naar € 11.643 in 2026.

Voor een nadere toelichting is in bijlage 3 een overzicht met uitgebreidere informatie te vinden.

Voorgesteld wordt een eenmalig voordeel van € 135.968 en een structureel nadeel van € 17.154 in 2022 aflopend naar € 11.643 in 2026 te ramen.

Beschikbaar te stellen kredieten

In bijlage 4 is een overzicht opgenomen met betrekking tot beschikbaar te stellen kredieten. Dit in totaal voor een bedrag van € 731.680. Hiervoor is dekking binnen de bestaande begroting.

Kleine en administratieve wijzigingen in budgetten

Bij de zomernota zijn nog enkele budgetten met een gering bedrag aangepast aan de werkelijk te verwachten baten en/of lasten. Daarnaast zijn administratieve wijzigingen verwerkt.

Voorgesteld wordt deze wijzigingen, per saldo een eenmalig voordeel van € 8.815 en structureel nadeel van € 25.375 in 2022 oplopend naar € 26.783 in 2026, te ramen.

Hoofdstuk 4: Investeringskredieten

4.1 Inleiding

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bijgestelde planning van het totaal van investeringskredieten bij de zomernota 2022.

Planning van investeringskredieten 2022 (lasten)

Bedragen in € S=structureel E=eenmalig - is voordeel

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Balanssaldo investeringskredieten per 1 januari 2022	17.188.789	12.306.704	4.289.436	3.720.070	0	37.504.999
Nieuwe kredieten vanuit begroting 2022 inclusief wijzigingen	5.656.721	844.374	674.754	453.914	1.267.434	8.897.197
Totaal investeringskredieten 2022	22.845.510	13.151.078	4.964.190	4.173.984	1.267.434	46.402.196
Werkelijk uitgegeven medio 2022	3.132.590					3.132.590
Nog beschikbaar juli 2022	19.712.920	13.151.078	4.964.190	4.173.984	1.267.434	43.269.606
Beïnvloedbaar	17.277.624	6.749.883	4.914.190	4.173.984	1.267.434	34.383.115
Beperkt beïnvloedbaar	2.435.292	6.401.195	50.000	0	0	8.886.487
Bijstelling planning bij zomernota	12.217.899	10.365.888	725.362	127.786	84.114	-914.749
Beïnvloedbaar	-10.345.085	8.881.921	535.362	37.786	0	-890.016
Beperkt beïnvloedbaar	-1.872.814	1.483.967	190.000	90.000	84.114	-24.733
Nieuwe planning uitvoering investeringen na zomernota 2022	7.495.021	23.516.966	5.689.552	4.301.770	1.351.548	42.354.857
Beïnvloedbaar	6.932.539	15.631.804	5.449.552	4.211.770	1.267.434	33.493.099
Beperkt beïnvloedbaar	562.478	7.885.162	240.000	90.000	84.114	8.861.754

Uitgezonderd: grondexploitatie, investeringsprojecten en mutaties voorzieningen

peildatum: 23-06-2022

4.2 Exploitatievoordeel doorschuiven kredieten

Bij de tussentijdse rapportage worden alle kredieten beoordeeld en wordt ook nagegaan of de realisatie (van de uitgaven) volgens de planning verlopen. In totaal wordt er ruim € 11 miljoen doorgeschoven naar 2023 en verder. Een deel vervalt, hierover leest u later meer. Hiervan is ruim € 9 miljoen beïnvloedbaar en bijna € 2 miljoen beperkt beïnvloedbaar.

Voor de kredieten waar wij als gemeente invloed op hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Verbouw gemeentehuis (bouw/techn) € 2.001.750
- Verbouw gemeentehuis (inrichting) € 333.386
- Renovatie St Jozefschool Nieuw Heeten € 1.655.512
- Afkoppelen HWA Zwolseweg en Dorpsstraat Heino € 555.000

- Planvorming integrale projecten MIP € 499.908
- Drukriolering 2022 € 398.218
- MIP Schoonhetenseweg wegen t/m 2025 € 313.797
- Verduurzaming gemeentelijke gebouwen € 303.192
- Tennet Tracé € 220.709
- Aanpak energiearmoede € 213.277
- Nieuw Tijenraan OR; parkeerplaatsen etc. € 197.255
- MIP Zwolseweg en Dorpsstraat t/m 2025 € 192.362
- Reconstructie Almelsestraat weg € 171.936
- Digitalisering bouwdoossiers € 150.000
- Transformatiebudget sociaal domein € 149.663
- Groot onderhoud brandweerkazernes € 122.009
- Nieuw Tijenraan; sloop Rohdahal € 121.000
- Herijking subsidiebeleid € 117.316
- Uitvoering- en plankosten Grote Markt € 115.134
- Modernisering archiefketen € 112.844
- Implementatie Omgevingswet € 111.450

Voor de kredieten waar wij als gemeente maar beperkt of geen invloed hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Infrastructurele maatregelen N35 € 750.000
- Gemeentelijke bijdrage herontwikkeling spoorzone M € 270.852
- Sanering asbestdaken en storkosten € 264.114
- Gemeentelijke bijdrage N348 € 250.000
- Verkabeling hoogspanningsmast € 193.091

Als gevolg van het doorschuiven van de kredieten is een eenmalig rentevoordeel ontstaan in 2023 van € 59.741 en in 2024 van € 3.040. Ook is er een eenmalig afschrijvingsvoordeel ontstaan in 2023 van € 29.292.

Daarnaast worden er eenmalige kredieten, welke beschikbaar zijn gesteld bij nieuw beleid 2022 (of eerder), doorgeschoven. Het doorschuiven van kredieten naar 2023 (en verder) heeft een eenmalig voordeel van € 741.763 in 2022, een eenmalig nadeel van € 524.263 in 2023, € 43.386 in 2024, € 90.000 in 2025 en € 84.114 in 2026 tot gevolg. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door sanering asbestdaken, modernisering archiefketen en verkabeling hoospanningsmast.

Er vervalt een investeringsbedrag van € 914.749, wat deels veroorzaakt wordt door de voorgenomen verkoop van boerderij Strunk. De hiervoor gereserveerde middelen worden opnieuw beoordeeld bij definitieve besluitvorming door de raad. Daarnaast vervalt het overschot met betrekking tot de reconstructie Almelsestraat (riolering).

Daarnaast zijn bij de jaarrekening 2021 kredieten doorgeschoven, welke effect hebben op het begrotingssaldo en daarom aan de orde komen in de zomernota.

Kredieten die zich afwikkelingen via reserves en voorzieningen hebben geen direct gevolg voor de exploitatie. Hetgeen in onderstaande tabel is het netto effect op het saldo van de zomernota. De totalen zijn verwerkt in hoofdstuk 10 'Financiële overzichten'.

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	E/S	2022	2023	2024	2025	2026
Rentevoordeel doorschuiven kredieten bij ZN 2022	E	-	-59.741	-3.040	-	-
Afschrijvingsvoordeel doorschuiven kredieten bij ZN 2022	E	-	-29.292	-	-	-
Doorschuiven eenmalige kredieten bij ZN 2022	E	-741.763	524.263	43.386	90.000	84.114
Vervallen kredieten bij ZN 2022	E	-14.774	-	-	-	-
	S	-	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976
Kapitaallasten i.v.m. doorschuiven kredieten bij jaarrekening 2021	E	-80.007	-	-	-	-
Totaal	E	-836.544	435.230	40.346	90.000	84.114
	S	-	-2.976	-2.976	-2.976	-2.976

Hoofdstuk 5: Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

5.1 Inleiding

De druk op de organisatie blijft onverminderd hoog. Na de coronacrisis brak de oorlog in Oekraïne uit en volgde de opgave om de vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen. Als gevolg van een zeer gespannen arbeidsmarkt is het bovendien moeilijk om vacatures in te vullen of geschikte tijdelijke capaciteit in te huren. Dit maakt het noodzakelijk om keuzes te maken in wat wel en niet kan. Om zo een gezonde werkbalans te houden. Hiervoor is een gezamenlijke inspanning van raad, college en ambtelijke organisatie noodzakelijk.

5.2 Organisatie

We werken continu aan de ontwikkeling van onze organisatie. Wij zetten in op het ondersteunen bij planmatig werken, procesoptimalisatie, resultaatsturing en het werken vanuit heldere opdrachten. Dit draagt bij aan de ingezette ontwikkeling gericht op resultaatgerichte, zelf organiserende en lerende clusters. De vitaliteit van medewerkers en een gezonde werkbalans heeft blijvend onze aandacht. Zo is nadrukkelijk de focus gelegd op werkdruk gerelateerde thema's in het aanbod van de zomer- en winterschool, de masterclass 'Werkgeluk' en daarnaast door verdieping op het thema tijdens gesprekken tussen de directie en de clusters. Ook leggen we als organisatie meer focus op het beter en bewuster plannen en prioriteren van werkzaamheden en het inzichtelijk maken daarvan. Ter ondersteuning hiervan wordt concrete support aangeboden richting de clusters. In samenhang met dit thema is ook leiderschap een belangrijk thema.

Hiernaast vragen de grote inhoudelijke opgaven waar wij voor staan een andere aanpak. Er is een start gemaakt met opgave gericht werken binnen de organisatie. We starten met het toepassen van deze manier van werken en werkvormen in de verstedelijkingsopgave en gaan daar ervaring opdoen. Het geleerde brengen we in te toekomst verder naar de andere complexe opgaven (zoals geformuleerde in het coalitieakkoord). We worden hierbij ondersteund door een expert op het gebied van opgave gericht werken.

Vervangingsbudget bij ziekte

In het eerste kwartaal 2022 is het ziekteverzuim verder opgelopen tot ruim 8,5% (exclusief zwangerschap). Dit is een zorgelijke ontwikkeling. De extra druk op de organisatie, en daarmee het hogere verzuim, wordt onder meer veroorzaakt door de extra taken rond de coronacrisis en Oekraïne. Vanaf het 2e kwartaal zien we gelukkig een lichte afname tot 7,9% per eind mei 2022. De verwachting is dat het gemiddelde verzuim over heel 2022 zal uitkomen op circa 6 - 6,5%. Dit is aanmerkelijk hoger dan het gemiddelde verzuim van 3,5% over de jaren 2019 t/m 2021. Het is cruciaal dat maatregelen worden genomen om de druk op de organisatie te verlagen. Dit heeft onze volle en blijvende aandacht. Voor 'reguliere' vervanging bij ziekte is in de begroting 2022 een budget beschikbaar van bijna € 300.000. Dit bedrag is per 1 mei 2022 nagenoeg volledig besteed. Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt wordt meer en veelal tegen hogere tarieven een beroep gedaan op externe inhuur. Om noodzakelijke vervanging bij ziekte gedurende het jaar 2022 het hoofd te kunnen bieden, is het nodig dit budget eenmalig met € 500.000 te verhogen.

Voorgesteld wordt het budget voor vervanging bij ziekte eenmalig met € 500.000 te verhogen.

5.3 Loonsom en egalisereserve SPP

Bij de begroting 2022 is rekening gehouden met een loon- en premiestijging van 2,5%. Per 1 april 2022 is vanuit de huidige CAO het salaris verhoogd met 2,4%. In 2022 zijn geen verdere loon- en premiestijgingen te voorzien. Dit betekent een voordelig resultaat van € 130.000 op de begrote loonsom 2022.

Voorgesteld wordt eenmalig de loonsom met € 130.000 te verlagen.

5.4 't Nieuwe Roalter werken

In januari is de integrale business case voor de huisvesting, toekomstgericht werken en klimaat & duurzaamheid gemeentehuis door de raad vastgesteld. De uitvoering hiervan loopt volgens planning. Voor het onderdeel Bytes (de digitale werkomgeving) is in de business case geen rekening gehouden met de aanschaf van laptopverhogers en monitorstandaarden (armen). In totaal is hiervoor een extra bedrag benodigd van € 62.000. Voor de kapitaallasten van deze investering van € 7.835 is dekking beschikbaar binnen de stelpost 'Toekomstgericht werken Gemeentehuis'.

Voorgesteld wordt een krediet van € 62.000 beschikbaar te stellen voor de aanschaf van laptop verhogers en monitorstandaarden en de kapitaallasten van € 7.835 te ramen. Deze kapitaallasten te dekken vanuit de stelpost Toekomstgericht werken gemeentehuis.

In januari heeft de raad besloten middelen ter beschikking te stellen voor de uitvoering van de integrale businesscase huisvesting, toekomst gericht werken en duurzaamheid gemeentehuis, waaronder de vervanging van de apparatuur in de raadzaal. Offerte gesprekken met leveranciers maken duidelijk dat het eerder ingeschatte bedrag niet toereikend is om de volledige faciliteit voor hybride vergaderen, streaming en opname af te nemen. De maximale (jaarlijkse) lasten bedragen € 34.600, waarvoor slechts gedeeltelijk dekking is (€ 22.200). Het resterende deel waarvoor nog geen dekking is, betreft € 12.400.

Voorgesteld wordt het resterende deel van de structurele lasten voor de faciliteiten in de raadsaal van € 12.400 te ramen.

De eventueel aanvullende wens om ook de trouwzaal met een soortgelijke faciliteit uit te rusten zodat daar rond de tafels kunnen worden gehouden, wordt meegenomen in de begroting 2023 als nieuw beleid.

5.5 DOWR

De eerste DOWR-rapportage laat een positief resultaat zien. Doordat er nu meer op kantoor gewerkt wordt, is de verwachting dat de besparingen op warme dranken en de printkosten lager uitkomen dan in 2021. Hoeveel minder dit zal zijn, valt nog niet goed in te schatten. In de loop van het jaar zal dit meer concreet worden. Aangezien de afgelopen jaren sprake is geweest van een overschot op de begroting DOWR, is vanuit de bedrijfsvoeringsraad de opdracht gegeven om nieuwe ontwikkelingen en noodzakelijk nieuwe beleid maximaal te financieren binnen de DOWR-begroting.

5.6 Digitale transitie

Vanuit het programma digitale transitie is begin 2022 aandacht geweest voor training van medewerkers in digitale fitheid, is digitaal leiderschap geagendeerd in het MT en is gestart met de projecten uit de i-uitvoeringsplannen 2022-2025. In het kader van de hoge werkdruk is ervoor gekozen kleine stappen te zetten en de acties zo veel mogelijk te koppelen aan lopende werkzaamheden en projecten.

5.7 Bescherming persoonsgegevens en informatieveiligheid

Anonimiseren van openbare documenten heeft extra aandacht gehad in de ambtelijke organisatie in het eerste kwartaal van 2022. Aanleiding waren enkele incidenten en het onderzoek dat de Functionaris Gegevensbescherming naar aanleiding hiervan heeft uitgevoerd. De aanbevelingen uit het onderzoek zijn, samen met enkele extra maatregelen, ten uitvoer gebracht of worden dat in de loop van 2022. Zo zijn vaste aanspreekpunten voor anonimiseren aangewezen binnen de organisatie die zijn getraind in het correct anonimiseren van documenten. In de loop van 2022 wordt nieuwe anonimisering software geïmplementeerd.

Er hebben zich in de eerste helft van 2022 geen cyberincidenten bij de gemeente Raalte voorgedaan. Desalniettemin blijft de dreiging, mede gezien de situatie met Rusland en Oekraïne, onverminderd aanwezig en zijn we daar met onze informatieveiligheidsspecialisten in DOWR-verband alert op.

De noodzaak voor de verdere professionalisering van de privacy en informatie veiligheid maakt dat de beschikbare capaciteit onvoldoende is voor een adequate uitvoering van het taakveld. Met de begroting 2023 zal een voorstel worden gedaan hoe deze capaciteit op het noodzakelijke niveau kan worden gebracht.

5.8 Interbestuurlijk toezicht

Het totaalbeeld interbestuurlijk toezicht is opgebouwd uit zes domeinen. Uit het beeld 2022 blijkt dat het totaalbeeld Raalte én alle zes onderliggende domeinen 'groen scoren'. Dit betekent dat de gemeente haar wettelijke taken op deze domeinen goed op orde heeft.

5.9 Doorontwikkeling Planning- en controlcyclus

De doorontwikkeling van de Planning en Control cyclus is getemporeerd. We zien in de komende periode diverse ontwikkelingen bij elkaar komen welke hierop van invloed kunnen zijn. Denk daarbij aan:

- Het in het najaar 2022 te voeren gesprek met uw raad over het doel, de opzet en procesgang van de kadernota 2024-2027.
- Het samen met de gemeenteraad vorm geven aan het 'nieuw voor oud' beleid / kerntakendiscussie in het 4e kwartaal 2022/ eerste kwartaal 2023.
- Het implementeren van het opgavegericht werken, te beginnen bij de verstedelijkingsopgave. Dit sluit ook aan bij de wens van de rekeningcommissie van 19 januari 2022 om een bredere discussie over de P&C-cyclus te voeren.

Wel willen we in het najaar, vanaf de begroting 2023 de P&C documenten in huidige opzet digitaal publiceren. Dit is een meer 'technische exercitie' om ook te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen van digitale toegankelijkheid.

5.10 Rechtmatigheidsverklaring college

Op dit moment verstrekken externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van gemeenten. Er is een wetswijziging in voorbereiding waarbij het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk is voor het afleggen van de rechtmatigheidsverklaring. Deze wetswijziging is op 31 mei in de Tweede Kamer aangenomen. De vervolgstap is behandeling in de Eerste Kamer. Om de nodige vervolgstappen zorgvuldig te kunnen zetten, is besloten om de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording in te laten gaan met ingang van het verslagjaar 2023. Daarom zullen gemeenten voor het verslagjaar 2023 voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de jaarrekening.

Het jaar 2021 is gebruikt om 'proef te draaien' met deze aanstaande wijzigingen. Hieruit is de kernboodschap: 'Er zijn in 2021 geen fouten en/of onrechtmatigheden geconstateerd'. Dezelfde werkwijze zal in 2022 worden voortgezet met de nieuwe accountant zodat een goede aansluiting blijft plaatsvinden tussen interne controles en de controle op de jaarrekening.

5.11 Vervanging systemen

Het contract voor het zaakstelsel van de gemeente Raalte loopt in 2023 af. Daarom ontwikkelt Dimpact een dienstverleningsplatform op basis van Common Ground waar de functionaliteiten van een zaakstelsel in terug komen. De gemeente Raalte neemt hieraan deel.

Aanbesteding en implementatie financieel systeem

Dit jaar vindt de aanbesteding van het financieel systeem voor de DOWR-gemeenten plaats. De implementatie loopt vervolgens door in 2023, zodat het systeem vanaf 1 januari 2024 operationeel kan zijn. In het projectplan komen de verwachte uitgaven voor aanbesteding en implementatie uit op circa € 920.000 tot € 1.410.000 voor de drie gemeenten samen.

Het aandeel van de gemeente Raalte daarin is circa € 235.000 tot € 360.000. In de begroting is momenteel € 124.000 beschikbaar. Er is dus volgens de actuele raming circa € 111.000 tot € 236.000 meer nodig.

In de hogere raming van het projectplan is op grond van ervaring met andere implementatietrajecten meer rekening gehouden met de benodigde interne uren en de vervangingskosten die daarvoor noodzakelijk zijn. De implementatiekosten zijn mede afhankelijk van de definitieve keuze van het toekomstige pakket. Wanneer de aanbesteding is afgerond kan een nadere inschatting worden gemaakt van de implementatiekosten en kan de bandbreedte in de raming worden aangescherpt. Wanneer we blijven bij de huidige leverancier dan vallen de implementatiekosten lager uit dan als dat niet het geval is.

De aanvullende kosten zullen zo veel mogelijk binnen de egalisatiereserve DOWR worden opgevangen.

5.12 Proceskostenonderzoek evenwicht inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden

De nieuwe coalitie wil graag, samen met de gemeenteraad, de 'nieuw voor oud' of kerntakendiscussie vormgeven. Dit om meer evenwicht tussen inhoudelijke ambities en financiële- en organisatiemogelijkheden te krijgen. Bij de begroting 2022 zijn voor externe begeleiding hiervan al middelen geraamd. Een procesvoorstel hiertoe staat gepland voor de agendacommissie van 11 oktober aanstaande, waarna uitvoering kan plaats vinden in het 4e kwartaal 2022 - eerste kwartaal 2023. De opbrengsten van dit onderzoek kunnen dan vertaald worden in de kadernota 2024-2027 en/of de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027.

5.13 Overige aspecten

Learning Management Systeem

Leren en ontwikkelen staat bij onze organisatie hoog op de agenda. We streven naar een positief ontwikkelklimaat en een cultuur waarbij een lerende houding een vanzelfsprekendheid is. Voor meer uniformiteit in de werkwijze en het aanbod van opleidingen wordt gebruik gemaakt van de kracht van de samenwerking van DOWR. Het tweede kwartaal 2022 is gezamenlijk een nieuw Learning Management Systeem geïmplementeerd als integraal onderdeel van het e-HRM systeem. We stellen voor de eenmalige kosten voor implementatie van €19.920 ten laste te brengen van de egalisatiereserve DOWR. De structurele jaarlijkse licentiekosten van € 6.300 worden binnen de organisatiebudgetten opgevangen.

Voorgesteld wordt de eenmalige kosten van € 19.920 voor implementatie van het Learning Management Systeem ten laste te brengen van de egalisatiereserve DOWR. Daarnaast wordt voorgesteld de structurele licentiekosten van € 6.300 ten laste van de organisatiebudgetten te brengen.

Hoofdstuk 6: Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

6.1 Inleiding

Vanaf 2015 zijn de taken vanuit de voormalige AWBZ-taken, de uitvoering van de Jeugdwet en de Participatiewet/WSW gedecentraliseerd.

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 Onderwijs, werk en inkomen en 4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Programma 8 openbare orde en veiligheid heeft raakvlakken met deze paragraaf.

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken. We geven de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2022 weer.

De opbouw van deze paragraaf ziet er als volgt uit:

- Stand van zaken Sociaal Domein breed
- Stand van zaken Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning)
- Stand van zaken Jeugd
- Stand van zaken Participatie
- Ontwikkeling reserve Sociaal Domein
- Resumé

6.2 Sociaal domein breed

De ontwikkeling van de beschikbare middelen en kosten van de drie decentralisaties in het sociaal domein zijn in de onderstaande tabellen weergegeven. Hieruit blijkt dat er een voordelig resultaat van € 911.000 op de Wmo-taken vanaf 2015, een voordelig resultaat van € 1.125.000 op de jeugd en een negatief resultaat van € 10.000 op het re-integratie/SW verwacht wordt. Dit is een positieve bijstelling van in totaal € 722.000 ten opzichte van het verwachte resultaat bij de primitieve begroting 2022. De resultaten worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. In het vervolg van dit hoofdstuk worden de mutaties 2022 per pijler verder toegelicht.

Ontwikkeling inkomsten Sociaal domein

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2022	Bijgestelde begroting zomernota 2022	Mutatie 2022
Wmo-taken vanaf 2015	5.992.000	6.076.000	-84.000
Jeugdhulp	11.647.000	11.747.000	-100.000
Participatie (SW/re-integratie)	4.632.000	4.716.000	-84.000
Totaal	22.271.000	22.539.000	-268.000

Ontwikkeling uitgaven Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Begroting 2022	Bijgestelde begroting zomernota 2022	Mutatie 2022
Wmo-taken vanaf 2015	5.211.000	5.165.000	-46.000
Jeugdhulp	10.626.000	10.622.000	-4.000
Participatie (SW/re-integratie)	5.130.000	4.726.000	-404.000
Totaal	20.967.000	20.513.000	-454.000

Resultaat Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Begroting 2022	Bijgestelde begroting zomernota 2022	Mutatie 2022
Wmo-taken vanaf 2015	781.000	911.000	-130.000
Jeugdhulp	1.021.000	1.125.000	-104.000
Participatie (SW/re-integratie)	-498.000	-10.000	-488.000
Totaal	1.304.000	2.026.000	-722.000

6.3 Stand van zaken Wmo

In onderstaande tabel is weergegeven dat voor de Wmo-taken vanaf 2015 bij de begroting 2022 een voordelig saldo van € 781.000 is geprognosticeerd. Deze wordt positief bijgesteld naar een voordelig saldo van € 911.000. Een voordelig resultaat van € 130.000.

Ontwikkeling inkomsten en uitgaven Wmo-taken vanaf 2015

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2022	Bijgestelde begroting zomernota 2022	Mutaties 2022
Middelen Wmo-taken vanaf 2015	5.992.000	5.992.000	0
Mutaties meicirculaire 2022		-28.000	28.000
Loon- en prijscompensatie 2022	0	112.000	-112.000
Totaal inkomsten	5.992.000	6.076.000	-84.000
Formatie en algemene kosten	723.000	723.000	0
Algemene voorzieningen	737.000	776.000	39.000
Individuele voorzieningen	3.751.000	3.666.000	-85.000
Totaal uitgaven	5.211.000	5.165.000	-46.000
Resultaat Wmo-taken vanaf 2015	-781.000	-911.000	-130.000

Aan de inkomstzijde is € 112.000 toegevoegd door loon en prijscompensatie Wmo 2022. De tarieven Wmo-begeleiding zijn met 3,87% geïndexeerd, waarvan we 1,13% vergoed hebben gekregen van Rijk. In totaal wordt voorgesteld om € 112.000 (2,74% * volume € 4,1 miljoen Wmo-begeleiding) toe te voegen aan de Wmo-middelen. Daarnaast is er € 28.000 aan rijksinkomsten onttrokken, onder andere door uitname uitvoeringskosten Sociale verzekeringsbank en overheveling mobiliteitshulpmiddelen naar de WLZ (Wet langdurige zorg). Aan de kostenzijde is een afname van € 46.000 ten opzichte van de begroting geprognosticeerd, met name door lagere kosten bij de Wmo-begeleiding.

Op de overige Wmo-taken (Wmo-vervoer, huishoudelijke hulp en individuele voorzieningen) is een voordelig saldo van € 230.000 geprognosticeerd. Er is voordeel van € 150.000 op het Wmo-servicevervoer en forfaitair vervoer. Het aantal gereden ritten ligt nog niet op het niveau van voor de coronacrisis. Daarnaast is er een voordeel van € 44.000 op terugvorderingen en verhaal Wmo en € 36.000 op de huishoudelijke hulp.

6.4 Stand van zaken Jeugd

In onderstaande tabel is weergegeven dat voor de jeugd bij de begroting 2022 een voordelig saldo van € 1.021.000 is geprognosticeerd. Deze is positief bijgesteld naar een voordelig saldo van € 1.125.000. Een voordelig resultaat van € 104.000. Het overschot op de jeugdmiddelen is voornamelijk het gevolg van de extra middelen jeugd (landelijk € 1,3 miljard, voor Raalte € 2.368.000) die door het rijk beschikbaar zijn gesteld. Deze middelen zijn de komende jaren aflopend en gekoppeld aan de te nemen besparingsmaatregelen van de hervormingsagenda jeugd.

Ontwikkeling inkomsten en uitgaven jeugdhulp

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2022	Bijgestelde begroting zomernota 2022	Mutaties 2022
Middelen Jeugdhulp	8.985.000	8.985.000	0
Extra Rijksmiddelen jeugd	2.462.000	2.368.000	94.000
Mutaties meicirculaire 2022		121.000	-121.000
Eenmalige bijdrage CJG	200.000	200.000	0
Loon-en prijsindexatie 2022	0	73.000	-73.000
Totaal inkomsten	11.647.000	11.747.000	-100.000
Formatie en algemene kosten	645.000	1.069.000	424.000
Algemene jeugdvoorzieningen	905.000	918.000	13.000
Specialistische jeugdvoorzieningen	9.076.000	8.635.000	-441.000
Totaal kosten	10.626.000	10.622.000	-4.000
Prognose resultaat Jeugd	-1.021.000	-1.125.000	-104.000

Aan de inkomstzijde is er een positieve bijstelling van € 100.000. Dit is voornamelijk het gevolg van een compensatie van de extra kosten indexatie jeugd over 2022. De specialistische jeugdtarieven zijn voor 2022 met 2,45% geïndexeerd. Op een totaal volume van circa € 9.000.000 is dit € 220.000. Het rijk heeft een compensatie verstrekt van € 82.000 voor het besluit van de 2e kamer tot extra looncompensatie zorgpersoneel (1,13%) en daarnaast € 65.000 voor indexatie jeugd/voogdij 18+. Voorgesteld wordt om voor het resterende deel indexatie jeugd aanvullend structureel € 73.000 uit de algemene middelen beschikbaar te stellen. Dit ook omdat de jeugdmiddelen (met uitzondering van voogdij/18+) zijn overgeheveld naar de algemene uitkering en de indexatie uit het accres moet worden bekostigd.

Aan de kostenzijde is er een voordeel van in totaal € 4.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het totaal specialistische jeugdzorgkosten € 441.000 lager is dan begroot. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door een voordeel op de invoering van het woonplaatsbeginsel, waar we door het rijk met € 971.000 zijn gecompenseerd en de werkelijke kostenstijging € 752.000 bedraagt. Ook zijn de kosten jeugdbescherming lager dan begroot en zijn de kosten van jeugdkosten met verblijf lager dan in 2021. Er zit nog wel onzekerheid in de prognose van specialistische jeugdzorgkosten over 2022 gezien de declaratieachterstanden bij jeugdzorgaanbieders en het declaratieverloop de 2e helft van 2022. Verder is er € 424.000 aan hogere kosten vanwege de formatie-uitbreiding op jeugd (zie ook toelichting in programma 4).

6.5 Stand van zaken Participatie

In onderstaande tabel is weergegeven dat voor het SW/re-integratie deel bij de begroting 2022 een nadelig saldo van € 498.000 is geprognosticeerd. Deze wordt positief bijgesteld naar een nadelig saldo van € 10.000. Een positieve bijstelling van € 488.000.

Aan de inkomstzijde is de rijksbijdrage SW met € 84.000 positief bijgesteld. Daarnaast zijn de uitgaven op basis van de 1e tussentijdse rapportage van Stichting Werk Raalte met € 349.000 omlaag bijgesteld. Het resultaat wordt veroorzaakt door lagere loonkosten bij SWR en hogere inkomsten met name op omzet beschut en detacheringen. Met SWR is via een exploitatieovereenkomst vastgelegd dat zij van het exploitatieresultaat SWR 5% van de reguliere bijdrage (€ 4.256.000 in 2022) mag storten in een eigen egaliseringsreserve tot een plafond van € 300.000. Voor 2022 is dit € 212.800. Dit omdat SWR geen liquide middelen heeft om tegenvallers op te vangen en kleine investeringen te doen. Tot slot verwachten we € 55.000 over te houden op de re-integratie uitgaven.

Ontwikkeling inkomsten en uitgaven Participatie

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2022	Bijgestelde begroting zomernota 2022	Mutaties 2022
Rijksmiddelen SW + € 200.000	4.172.000	4.256.000	-84.000
Rijksmiddelen re-integratie	460.000	460.000	0
Totaal inkomsten	4.632.000	4.716.000	-84.000
Uitgaven wet Sociale Werkvoorziening	4.670.000	4.321.000	-349.000
Re-integratie uitgaven	460.000	405.000	-55.000
Totaal kosten	5.130.000	4.726.000	-404.000
Prognose resultaat SW	498.000	65.000	-433.000
Prognose resultaat re-integratie	0	-55.000	-55.000
Prognose resultaat Participatie	498.000	10.000	-488.000

6.6 Ontwikkeling reserves sociaal domein

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve sociaal domein weergegeven. Per 1 januari is er € 5.997.000 beschikbaar. Na toevoegingen en onttrekkingen van alle resultaten is het verwachte saldo per 31 december € 7.310.000. Vanaf 2023 is er nog € 718.000 aan claims op de reserve. Na aftrek van deze claims is er nog € 6.592.000 beschikbaar. Het plafond van de reserve sociaal domein ligt op € 6.500.000 en het saldo boven dit plafond vloeit terug naar de algemene middelen.

Ontwikkeling reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Reserve Sociaal domein	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2022			5.997.000

Stand per 1-1- 2022 inclusief beschermd wonen

Prognose resultaat Wmo-taken vanaf 2015	911.000		
Prognose resultaat Wmo 'oude taken'	230.000		
Prognose resultaat Jeugd	1.125.000		
Prognose resultaat bijstandsverlening (PW)		270.000	
Prognose resultaat bijzondere bijstand en schuldhulpverlening	105.000		
Prognose resultaat WSW		65.000	
Prognose resultaat re-integratie middelen	55.000		
Totaal	2.426.000	335.000	
Subtotaal			8.088.000

Overige onttrekkingen

Transformatiebudget Sociaal domein		400.000	
Egalisatiereserve SWR		213.000	
ICT-uitvoeringsplan sociaal		7.000	
Extra formatie de Kern		158.000	
Totaal		778.000	
Verwachte stand per 31-12-2022			7.310.000

Claims 2023 en verder

Restant transformatiebudget		165.000	
ICT-uitvoeringsplan sociaal		190.000	
Extra formatie de Kern		163.000	
Extra investering CJG 2023/2024 (kadernota 2023)		200.000	
Totaal		718.000	
Stand na aftrek toekomstige claims			6.592.000

6.7 Resumé

Bij de overheveling van de taken voor het sociaal domein in 2015 is besloten dat de taken budgetneutraal worden uitgevoerd. Dit betekent dat jaarlijks de voor- en nadelen worden verevend via de reserve Sociaal domein. Voor 2022 is de huidige prognose een positief resultaat van circa € 911.000 op de Wmo-taken vanaf 2015 en € 1.125.000 op de jeugdhulp en een negatief resultaat van € 10.000 op de taken SW/re-integratie.

Per saldo een overschot van € 2.026.000 op deze taken. Op de overige Wmo-taken 2007 houden we € 230.000 over en op participatie-inkomensdeel is een tekort van € 165.000 geprognoseerd. De verwachte stand per 31 december van de reserve Sociaal domein na toevoegingen en onttrekkingen van resultaten is € 7.310.000. Vanaf 2023 en verder ligt er nog een claim van in totaal € 718.000 op de reserve. Na aftrek van deze claims is de stand van de reserve € 6.592.000. Het plafond van de reserve sociaal domein is € 6.500.000. Wanneer de stand erboven ligt vloeit het overvloedige deel bij de jaarrekening terug naar de algemene middelen.

Hoofdstuk 7: Corona

Portefeuillehouder: Wethouders G. Toeter en A. Kreule
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

7.1 Inleiding

In het najaar van 2020 heeft de gemeenteraad het Koersdocument Coronacrisis vastgesteld. Het koersdocument heeft richting gegeven hoe om te gaan met sociale, maatschappelijke, economische en financiële gevolgen van de coronacrisis. Inmiddels is naar verwachting de coronacrisis grotendeels achter de rug en is de samenleving weer volledig open. In deze paragraaf gaan we in op de financiële stand van zaken 2022 rond de gevolgen van de coronacrisis.

7.2 Financiële stand van zaken

7.2.1 Inzet coronacompensaties rijk

In 2020 en 2021 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van enerzijds de inkomstenderving en anderzijds de extra kosten die de gemeente heeft gemaakt op diverse beleidsterreinen als gevolg van corona. Daarnaast heeft de Raad aanvullend op de rijkscompensatiegelden voor zowel het jaar 2020 als 2021 een gemeentelijke stelpost van € 500.000 beschikbaar gesteld. In onderstaand overzicht is de stand van zaken van de resterende corona-gerelateerde rijksmiddelen weergegeven. Het Rijk heeft in 2022 nog € 87.000 aan extra middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de re-integratie dienstverlening aan bijstandsgerechtigden, het gemeentelijke schuldenbeleid en de bijzondere bijstand (sociaaleconomisch steunpakket). Er is na aftrek van claims nog € 633.000 beschikbaar. Het is de vraag of in het najaar het virus nog weer oplaait. Daarom wordt voorgesteld om bij de jaarrekening 2022 de eindbalans op te maken over de bestemming van deze middelen.

Rijksmiddelen

Bedragen in €

Omschrijving corona-gerelateerde compensatie Rijk (via algemene uitkering)	Overheveling 2021	Compensatie 2022	Totaal beschikbaar 2022	Claims 2022	Saldo
Schrappen opschalingskorting	208.000	0	208.000	208.000	0
Compensatie voor corona-gerelateerde uitvoeringskosten. In 2022 ingezet voor organisatiekosten en extra personele inzet.					
Cultuur	217.000	0	217.000	178.000	39.000
Landelijke compensatie ter ondersteuning lokale cultuurinstellingen. In 2022 hebben onder andere Hoftheater, Stichting de Coöperatie en het Annahuis middelen ontvangen voor vervanging klimaatsysteem danwel verbetering ventilatie.					
Tonk	245.000	0	245.000	0	245.000
Compensatie voor de uitvoering van de Tonk-regeling. De regeling is per 1 oktober 2021 verlopen. Er is nog € 245.000 beschikbaar om te besteden.					
Sociaaleconomisch steunpakket	177.000	87.000	264.000	53.000	211.000
Compensatie voor re-integratie, bijzondere bijstand en schulddienstverlening. In 2022 is onder andere het actieplan werk hieruit bekostigd.					
Steunpakket sociaal en mentaal welzijn	268.000	0	268.000	222.000	46.000
Compensatie ter ondersteuning jongeren, ouderen en kwetsbare groepen. In 2022 onder andere ingezet voor extra GGZ-clientondersteuning, terugdringen wachtlijsten, versterking CJG en project digitalisering en ouderen.					
Meerkosten Wmo en jeugd	26.000	0	26.000	0	26.000
Ook over 2022 kunnen Wmo en jeugd zorgaanbieders extra corona-gerelateerde kosten indienen bij gemeenten. Bij de decembercirculaire 2022 zal Raalte nog een aanvullende compensatie ontvangen van het rijk.					
Toezicht en handhaving	19.000		19.000	0	19.000
Nog overgebleven middelen voor extra toezicht en handhaving coronamaatregelen.					
Kinderopvang	47.000	0	47.000	0	47.000
Nog overgebleven middelen voor noodhuisvesting tijdens lockdowns.					
Buurt- en dorpshuizen	15.000	0	15.000	15.000	0
Compensatie voor exploitatieverlies buurthuizen gedurende corona. Het bedrag is uitgekeerd aan MFA's in de gemeente.					
Totaal	1.222.000	87.000	1.309.000	676.000	633.000

Specifieke uitkeringen

Het rijk heeft naast middelen via het gemeentefonds ook een aantal specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld. Over de besteding van de specifieke uitkering moet verantwoording aan het Rijk afgelegd worden en een overschot moet terugbetaald worden aan het rijk. In 2022 ontvangen we NPO-middelen (nationaal plan onderwijs), om onderwijsachterstanden van leerlingen als gevolg van corona in te lopen. In totaal ontvangt Raalte een voorschot van circa € 690.000.

Samen met onderwijsinstellingen, voorschoolse voorzieningen en andere maatschappelijke partners is een voorstel ontwikkeld voor de besteding van deze middelen. De bestedingsperiode loopt tot juli 2025.

7.2.2 Stand gemeentelijke stelpost

In onderstaande tabel is de stand van de gemeentelijke stelpost Corona weergegeven. Zowel in 2020 als in 2021 is € 500.000 door de Raad beschikbaar gesteld om de gevolgen van corona, waarvoor geen rijkscompensatie is gekomen, op te vangen. Hiervan is per 1 januari 2022 nog € 890.000 beschikbaar. In 2022 is besloten een bijdrage aan winkeliers en ondernemingsverenigingen te verstrekken tot een bedrag van € 11.500, omdat detailhandel en horeca begin 2022 te maken hadden met zware coronamaatregelen en daarmee beperkte financiële inkomsten. Per saldo is er nog € 878.500 beschikbaar. Voorgesteld wordt om de gemeentelijke stelpost met € 500.000 af te romen ten gunste van de algemene middelen. Dit omdat de coronapandemie nu in een andere fase zit en daarmee de (financiële) risico's beduidend zijn afgenomen.

Gemeentelijke stelpost

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag Toelichting
Gemeentelijke stelpost 2021 overgeheveld naar 2022	890.000 Zie jaarrekening 2021
Gemeentelijke stelpost 2022	0
Totaal	890.000

Claims 2022

Bijdrage aan winkeliers- en ondernemersverenigingen	11.500
---	--------

Nog beschikbaar gemeentelijke stelpost	878.500
---	----------------

7.3 Resumé

Vanwege de coronacrisis heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van de extra kosten en inkomstenderving bij gemeenten. Daarnaast heeft de raad zowel in 2020 als in 2021 € 500.000 beschikbaar gesteld. De coronapandemie is onder controle en een groot deel van de bevolking is gevaccineerd. Daarmee zijn de risico's afgenomen. Wel kan in het najaar het virus opnieuw de kop opsteken. Op basis van tussentijdse verantwoording 2022 kan geconcludeerd worden dat de rijksmiddelen ter compensatie van de gevolgen van corona ruimschoots voldoende zijn geweest. Er is nog € 663.000 beschikbaar. Voorgesteld wordt om bij de jaarrekening 2022 de eindbalans op te maken over de bestemming van deze middelen. Daarnaast is er nog € 878.500 beschikbaar van de door de Raad beschikbaar gestelde gemeentelijke stelpost. Voorgesteld wordt om deze met € 500.000 af te ramen ten gunste van de algemene middelen, omdat de corona gerelateerde risico's zijn afgenomen.

Voorgesteld wordt de stelpost corona met € 500.000 af te ramen.

Hoofdstuk 8: Oekraïne

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter en burgemeester M. Dadema
Paragraafcoördinator: E. Melinga

8.1 Inleiding

Door de voortdurende oorlog in Oekraïne zijn volgens de Europese Commissie inmiddels meer dan 6,3 miljoen Oekraïners hun land ontvlucht. De meesten van deze mensen worden nog steeds opgevangen in de buurlanden, maar sommigen van hen reizen door richting andere landen in de EU waaronder Nederland. De gemeenten in Nederland zijn verantwoordelijk voor de realisatie en exploitatie van (nood)opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. De veiligheidsregio's coördineren de spreiding van de ontheemden over de gemeenten.

In samenwerking met de gemeente Olst-Wijhe hebben we vanaf 11 maart tot 9 april de eerste 900 (later afgeschaald naar 90) crisisopvangplekken gerealiseerd in het Summercamp Heino. Vanaf woensdag 23 maart zijn er 24 opvangplekken beschikbaar op de Sallandshoeve in Nieuw-Heeten. Sinds donderdag 24 maart verblijven er 79 vluchtelingen op de Statenhorst (Huis ter Heijne) in Heino. Deze opvanglocaties zijn voor langere tijd beschikbaar tot tenminste eind 2022. In buurschap Ramele zijn vier tiny houses geplaatst op privéterrein die voor minimaal een half jaar opvang biedt aan 16 vluchtelingen.

De vluchtelingen in Raalte ontvangen leefgeld of zijn aan het werk. Kinderen vanaf 6 jaar gaan naar de basisschool in Heino en oudere kinderen van 13 tot 17 jaar gaan naar het voortgezet onderwijs in Raalte. Voor peuters en kleuters tot 6 jaar is er peuterwerk georganiseerd. Om de kinderen van en naar school te brengen, hebben we leerlingenvervoer ingezet. Met de huisartsen in Heino en Heeten zijn afspraken gemaakt over het bieden van huisartsenzorg. Met organisaties uit het maatschappelijk veld hebben we afspraken gemaakt over het afnemen van een intake (persoonlijke behoefte aan ondersteuning, informatie en doorverwijzing in kaart brengen) en het organiseren van recreatieve dagbesteding.

8.2 Financiën

Vanuit het Rijk is een bekostigingsregeling opgesteld voor de gemeentelijke opvang ontheemden Oekraïne (GOO) en de particuliere opvang ontheemden Oekraïne (POO). De periode van deze regeling is vooralsnog voor de periode 1 maart 2022 tot 1 september 2022. De gemeente Raalte ontvangt € 100 per dag per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek. Voor de gerealiseerde opvangplekken Statenhorst (97), Sallandshoeve (24) en Ramele (16) verwachten we in totaal € 2.137.300 aan rijksinkomsten te ontvangen tot 1 september 2022. Uit deze middelen moeten alle locatiekosten (onder andere huur, beveiliging, energie en inventaris), uitvoeringskosten en leefgeld van bewoners op een gemeentelijke opvangplek betaald worden. Voorgesteld wordt om een krediet van € 2.137.300 beschikbaar te stellen voor de gemeentelijke opvang van en verstrekkingen aan Oekraïense vluchtelingen en deze kosten te dekken uit de rijkscompensatie gemeentelijke opvang ontheemden Oekraïne (GOO). Op basis van de kosten die nu in beeld zijn verwachten we binnen de € 100 per dag te blijven. Het is op moment nog niet duidelijk hoe het rijk omgaat met de periode na 1 september 2022.

Aan Oekraïners die door bewoners uit de gemeente Raalte worden opgevangen (particuliere opvangplek) wordt leefgeld verstrekt. Het betreft een vergoeding ten behoeve van voedsel, kleding, de wooncomponent en andere persoonlijke uitgaven. We ontvangen vanuit het rijk een compensatie per Oekraïner van € 475 per maand per volwassene en € 315 per maand per minderjarige. Op basis van de aantallen per mei/juni worden er 48 volwassenen en 35 minderjarigen particulier opgevangen. De aantal muteren door mutaties door werk en verplaatsingen. Voorgesteld wordt om een krediet van € 202.950 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van leefgeld aan Oekraïne die particulier opgevangen worden en deze kosten te dekken uit de rijkscompensatie particuliere opvang ontheemden Oekraïne (POO).

Tot slot komt het rijk voor het jaar met een tegemoetkoming voor de extra overige kosten zoals leerlingenvervoer en zorgkosten. Voor leerlingenvervoer ontvangen we een compensatie van € 30.000 van het rijk, welke verwerkt wordt in de septembercirculaire en de compensatie voor zorgkosten wordt gepubliceerd in de decembercirculaire.

Hoofdstuk 9: Stand van zaken bouwgrondexploitatie

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

9.1 Inleiding

In de Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2022 wordt de voortgang van de ruimtelijke plannen binnen de gemeente Raalte beschreven. Conform de Nota Grondbeleid en de geldende BBV-voorschriften dienen de grondexploitaties van de lopende plannen jaarlijks herzien te worden. Deze geactualiseerde grondexploitaties zijn eveneens in de Projectenrapportage opgenomen.

De Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2022 maakt onderdeel uit van de zomernota 2022 en wordt derhalve gelijktijdig vastgesteld.

9.2 Algemeen

9.2.1 Woningbouw

We zien nog steeds een zeer grote vraag naar nieuwbouwwoningen, al is een zekere afvlakking zichtbaar. Dit jaar en de komende jaren staan nieuwbouwprojecten in de planning om aan de woningvraag te kunnen voldoen. Binnen de woningbouwprogrammering willen we daarnaast ook ruimte blijven bieden aan nieuwe kwalitatief goede nieuwbouwprojecten en maatwerk bieden in de kernen.

9.2.2 Bedrijvenmarkt

Het is belangrijk voor de gemeente om uitgeefbaar bedrijventerrein op voorraad te hebben om zodoende de dynamiek binnen het bedrijfsleven te kunnen accommoderen. In Raalte concentreert dit aanbod zich op de locatie De Zegge VII.

In het eerste kwartaal 2022 is de planologische procedure van de uitbreiding van het bedrijventerrein in Heino afgerond. Het betreft een uitbreiding van netto 3,5 ha. bedrijventerrein.

9.2.3 Actuele onderwerpen

Woningmarkt

De coronacrisis heeft voor veel onzekerheid gezorgd. Inmiddels lijkt de economie sneller te zijn hersteld dan verwacht. De werkloosheid is laag en de inflatie is sterk gestegen. De woningmarkt is ongekend krap en zal dat op korte en middellange termijn ook blijven. De woningprijzen zijn sterk gestegen, maar lijken langzamerhand een plafond te bereiken.

Ook de bouwkosten van een woning zijn dit jaar fors gestegen. De schaarste aan materiaal lijkt langzaam af te nemen waardoor de verwachting is dat ook de stijging van de woningbouwkosten langzaam zal afvlakken.

Doordat de woningprijzen de afgelopen jaren sterker zijn gestegen dan de bouwkosten is, als gevolg hiervan, ook een stijging van de residueel berekende grondprijzen waarneembaar.

Bedrijvenmarkt

Veel ondernemers waren door de Coronacrisis in eerste instantie terughoudend en wachtten de impact van de coronacrisis af alvorens nieuwe investeringen te doen.

Langzamerhand kwam het vertrouwen terug en zijn veel ondernemers overgegaan tot aankoop van een bedrijfskavel. Thans merk je dat ondernemers door aanhoudende kostenstijgingen weer voorzichtig worden.

De belangstelling voor een nieuwe bedrijfskavel is er wel, maar door de afwachtende houding van de ondernemers leidt dit niet altijd tot daadwerkelijke verkoop.

Actuele onderdelen volkshuisvesting

Er speelt op dit moment veel op het gebied van volkshuisvesting. Te denken valt onder andere aan:

- Opkoopbescherming en zelfbewoningsplicht;
- Koop- en financieringsconstructies woningbouw;
- Inzet huisvestingsverordening en doelgroepenverordening;
- Implementatie van het wetsvoorstel om voorrang te geven aan eigen inwoners bij nieuwbouwprojecten.

De uitwerking van deze beleidsthema's wordt in samenwerking met de gemeente Olst-Wijhe, Ommen en Dalfsen opgepakt.

Voor ondersteuning bij de uitwerking wordt een extern bureau ingeschakeld. De kosten hiervan zijn geraamd op € 10.000.

Voorgesteld wordt € 10.000 in de begroting 2022 op te nemen en deze ten laste van de algemene reserve grondexploitaties te brengen.

9.3 Bouwgrond in exploitatie

Onderhanden werken/Bouwgrond in exploitatie

De gemeente Raalte kent 17 actieve grondexploitaties. Conform de Nota Grondbeleid en de BBV-voorschriften moeten deze jaarlijks geactualiseerd worden.

De gezamenlijke herziene grexten laten het volgende resultaat zien (CW = contante waarde per 1-1-2022, EW = Eindwaarde):

Resultaat grexten

Bedragen in €

Resultaat	Jaarrekening 2021		Projectenrapportage 2022		Verschil	
	CW 1-1-2022	EW	CW 1-1-2022	EW	CW 1-1-2022	EW
Positief exploitatieresultaat	4.734.739	5.143.523	4.522.844	4.899.229	-211.895	-244.294
Negatief exploitatieresultaat	-2.996.758	-3.417.257	-2.936.787	-3.295.560	59.971	121.697
Totaal	1.737.981	1.726.266	1.586.057	1.603.669	-151.924	-122.597

Het totaal van de complexen met een negatief exploitatieresultaat (op contante waarde) is afgenomen met € 59.971. Dit betekent dat de voorziening verwachte verliezen met hetzelfde bedrag verminderd kan worden (ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie).

Het verschil van het totaal exploitatieresultaat projectenrapportage 2022 ten opzichte van jaarrekening 2021 wordt met name veroorzaakt door:

- Een stijging van het rentepercentage vanaf 1-1-2023 met 0,1%;
- Aanpassing nog te maken kosten bouw- en woonrijp maken op basis van laatste aanbestedingen en genoemde normbedragen.

Complex Franciscushof/Zuidrand

In de geactualiseerde grondexploitatie van complex 17 Franciscushof is nog geen rekening gehouden met de herontwikkeling rondom de zuidrand van dit plangebied.

Door onder andere de verbreding van de N35 en gewijzigde inzichten met betrekking tot het gewenste woningbouwprogramma voor dit plangebied zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuwe inrichting van de zuidrand, waarbij aspecten als duurzaamheid, groen en water belangrijke pijlers zijn. Hierdoor zal het aantal m2 uitgeefbaar gebied minder worden dan was voorzien in het huidige bestemmingsplan.

Begin 2021 is het nieuwe stedenbouwkundige plan vastgesteld. Binnen dit plan is de bouw van circa 160 woningen opgenomen. Door de geluidshinder van de N35 is het noodzakelijk een geluidswerende voorziening (geluidscherm en -wal) te treffen om de beoogde woningbouw mogelijk te maken.

Door minder grondopbrengsten (minder uitgeefbare m2) en extra kosten geluidswerende voorzieningen zal de grondexploitatie door de herontwikkeling negatief uitvallen. Conform de BBV-voorschriften zal hiervoor een voorziening getroffen moeten worden (ten laste van de algemene reserve grondexploitatie). Naar verwachting zal in het najaar 2022 het gewijzigde bestemmingsplan, inclusief grondexploitatie ter vaststelling aangeboden kunnen worden.

Kavelverkoop woningbouw

In het nieuwbouwsegment is nog steeds sprake van een grote belangstelling voor bouwkavels, waarop naar eigen idee, binnen de bestemmingsplanregels, een woning gerealiseerd kan worden.

In 2022 worden de volgende kaveluitgiften woningbouw verwacht:

- Luttenbergerweg (Luttenberg), CPO en laatste deel van fase 1
- Lierderholthuis fase 2b, (CPO)
- Kleine Hagen Laag Zuthem (CPO)
- 't Broeck
- Molenwijk Heino

De levering van de kavels en de grondopbrengsten zullen voornamelijk in 2023 hun beslag krijgen.

In het volgende overzicht is de stand van zaken (per 1 juni 2022) van de verkoop van woningbouwkavels weergegeven.

In de kolom raming 2022 is de verwachte kavelverkoop vermeld die opgenomen is in de oorspronkelijk grondexploitaties (begroting 2022). Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties zijn in de kolom 'projectenrapportage 2022' de aangepaste verkoopprognoses opgenomen.

Kavelverkoop woningen

Peildatum 1-6-2022

Naam complex	Begroting 2022	Proj.rapp. 2022	Verkocht 2022	In optie
<i>Onderhanden werk woningbouw</i>				
17- Franciscushof/Zuidrand *	24	0	0	0
65- Timmermanshuis	1	1	1	0
66- Luttenbergerweg Luttenberg	16	16	16	0
67- Molenwijk Heino	36	0	0	0
68- Marissink Nieuw Heeten	11	11	11	0
78- De Veldegge Heeten	6	1	1	0
79- 't Broeck Broekland	3	5	0	0
85- De Kleine Hagen Laag Zuthem fase 2	5	0	0	0
87- Lierderholthuis fase 2	6	7	1	0
Totaal woningbouw	108	41	30	0

Toelichting:

Franciscushof Zuidrand

De raming begroting 2022 is gebaseerd op het huidige bestemmingsplan. Op basis hiervan was voor de begroting 2022 nog uitgegaan van een verkoop van 24 kavels. Omdat de herontwikkeling van de zuidrand in voorbereiding is, is in de geactualiseerde grex geen verkoop van kavels voor 2022 opgenomen.

Molenwijk Heino

Door de vertraging in de planologische procedure (beroep bij Raad van State) ligt het niet voor de hand dat dit jaar nog bouw kavels geleverd kunnen worden.

Kavelverkoop bedrijventerrein

Het volgende overzicht geeft de werkelijke en verwachte verkoop van bedrijventerreinkavels weer:

Kavelverkoop woningen bedrijven

Peildatum 1-6-2022

Naam complex	Begroting 2022	Proj.rapp. 2022	Verkocht 2022	In optie
46- Sallandse Poort kantoren	0	0	0	0
Totaal kantoren	0	0	0	0

Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)

71- De Zegge VI/ontwikkeling derden	0	0,2	0,2	0
77- De Zegge VII	1,3	4	3,6	1,2
90- bedrijventerrein Heino	0,9	0,2	0	1,8
Totaal bedrijventerrein (ha)	2,2	4,4	3,8	3,0

Bedrijventerrein

De Zegge VI

Binnen de Zegge VI is in het voorjaar van 2022 de laatste kavel verkocht en geleverd. In de jaarrekening van 2022 zal dit complex financieel afgerond worden.

De Zegge VII

Het bedrijventerrein De Zegge VII is geheel bouwrijp. Diverse ondernemers hebben aangegeven belangstelling te hebben voor een bedrijfskavel op dit bedrijventerrein. Concreet heeft dit in 2022 (peildatum 1 juni) geleid tot de verkoop van in totaal 3,6 ha. bedrijventerrein en het in optie geven van 1,2 ha. Daarnaast worden verkoopgesprekken gevoerd met diverse ondernemers die belangstelling hebben voor een nieuwe bedrijfskavel.

Bedrijventerrein Heino

In de eerste helft van 2022 is het bestemmingsplan voor het nieuwe bedrijventerrein in Heino onherroepelijk geworden. Een eerste ronde van de kaveluitgifte heeft inmiddels (1 juni 2022) plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot het in optie geven van 1,8 ha. bedrijventerrein.

9.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)

Nieuwe locaties

Locatie Brink 2 Raalte

De opstallen op het adres Brink 2 te Raalte zijn vanaf juni 2020 niet meer in gebruik voor kinderopvang en als noodlokalen voor de Korenbloem. Conform de Nota Grondbeleid zijn de opstallen en het perceel tegen boekwaarde overgegaan naar de grondexploitatie. De ambitie is de locatie in te vullen met een woningbouwplan dat goed aansluit op de structuur van de wijk. Ook bij de herontwikkeling van deze locatie zal participatie een onderdeel uitmaken van het ontwikkeltraject.

Gekozen is de ontwikkeling van deze locatie door de markt te laten plaatsvinden. In een verkoopprocedure worden marktpartijen uitgedaagd een aansprekend plan te presenteren waarin de door de gemeente meegegeven uitgangspunten (onder andere woningbouwprogramma, participatie) optimaal zijn uitgewerkt. De partij met de beste bieding mag de locatie ontwikkelen.

Nieuwe woningbouwlocatie Mariënheem

Omdat in Mariënheem de behoefte aan bouwkavels groot is en er geen kavels meer voorhanden zijn, zijn de gesprekken gestart (en in vergevorderd stadium) voor de aankoop van een perceel van circa 3,1 ha.

Na de definitieve aankoop zal een aanvang gemaakt worden met het voorbereiden van de herontwikkeling van het gebied naar woningbouw. Voorgesteld wordt om voor deze voorbereiding een krediet beschikbaar te stellen van € 100.000.

Deze kosten zullen te zijner tijd onderdeel gaan uitmaken van de grondexploitatie en gedekt worden door grondopbrengsten.

Mocht geen overeenstemming bereikt worden, dan komen de gemaakte kosten ten laste van de algemene reserve grondexploitatie.

Overige kernen

In diverse kernen wordt in de 2e helft van 2022 gestart met de voorbereiding van de uitwerking van volgende fase. Hiervoor wordt voorgesteld de volgende kredieten beschikbaar te stellen:

- De Veldegge fase 2 € 100.000
- Lierderholthuis fase 3 € 75.000
- Kleine Hagen Laag Zuthem fase 3 € 75.000
- Luttenbergerweg fase 2 € 50.000

De locaties Lierderholthuis fase 3 en Kleine Hagen fase 3 zijn ten opzichte van de Veldegge fase 2 kleiner van omvang. De raming van het voorgestelde krediet is hierop aangepast.

De volgende fase binnen de locatie Luttenbergerweg is al bestemd als 'uit te werken gebied woningen' waardoor de voorbereiding minder tijd en kosten vergt.

Voorgesteld wordt de volgende voorbereidingskosten voor de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties, ten laste van de grondexploitatie, beschikbaar te stellen:

* € 100.000 Nieuwe woningbouwlocatie Mariënheem;

* € 100.000 De Veldegge Heeten fase 2;

* € 75.000 Lierderholthuis fase 3;

* € 75.000 Kleine Hagen Laag Zuthem fase 3;

* € 50.000 Luttenbergerweg fase 2.

9.5 Risico's

Voor de in exploitatie zijnde complexen geldt onderstaande risicokaart.

Risicokaart

Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Woningbouw:				
17	Franciscushof	✗	!	Hoge boekwaarde, lange looptijd, herontwikkeling zuidrand
46	Sallandse Poort	✗	!	Negatief exploitatieresultaat
47	Salland II fase 2	✓	✓	Alle kavels verkocht
50	Salland II fase 3	✓	✓	Alle kavels verkocht
65	Locatie Timmermanshuis	✓	!	Beperkt voordelig exploitatieresultaat
66	Molenwijk Heino	✓	✓	Positief exploitatiesaldo
67	Luttenbergerweg	✓	✓	Positief exploitatiesaldo
68	Marissink Nieuw Heeten	✓	✓	Positief exploitatiesaldo
74	Borgwijk Luttenberg	✓	✓	Alle kavels verkocht
78	De Veldegge Heeten	✓	✓	Alle kavels verkocht
79	't Broeck Broekland	✓	✓	Positief exploitatiesaldo
84	Kleine Hagen fase 1	✗	!	Negatief exploitatieresultaat
85	Kleine hagen fase 2	✓	✓	Positief exploitatiesaldo
87	Lierderholthuis fase 2	✓	✓	Positief exploitatiesaldo
Bedrijven:				
71	de Zegge VI **	✓	✓	Risico bij ontwikkelaar
77	De Zegge VII	✗	!	Negatief exploitatieresultaat, hoge boekwaarde en lange looptijd
90	Blankenfoort Heino	✓	!	Beperkt positief exploitatiesaldo
Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Nieuwe locaties:				
	Brink 2	✓	✓	Geringe boekwaarde, ontwikkelrisico bij marktpartij

Negatief exploitatieresultaat

Een drietal exploitaties (Sallandse Poort, de Zegge VII, de Kleine Hagen Laag Zuthem 1^e fase) sluit met een negatief resultaat. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening getroffen. Omdat het exploitatieresultaat negatief is, zal een tegenvaller direct financiële gevolgen hebben. Er zal dan een extra storting in de voorziening te verwachten verliezen doorgevoerd moeten worden. Deze komt dan ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. Omdat de complexen Sallandse Poort en Kleine Hagen 1^e fase in de afrondende fase zitten, is het risico binnen deze projecten beperkt.

In de toelichting van de afzonderlijke complexen in de Projectenrapportage is bij de uitwerking van de risico's en kansen, het financieel effect op het eindresultaat berekend wanneer er sprake zou zijn van een wijziging in de parameters.

Naast de gevoeligheid met betrekking tot de parameters hebben verdere vertraging (tijd), een veranderende afzet (lagere opbrengsten) en de aanbestedingsmarkt (kostenstijging), gevolgen voor het eindresultaat. Deze scenario's zijn eveneens doorberekend.

Op basis van de doorberekende scenario's is een inschatting gemaakt van het totale financiële risico binnen de grondexploitatie. Afgerond is het totale risico berekend op € 1,1 mln., als volgt onderverdeeld:

Financiële risico grondexploitatie

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	219.157
Kantoren	4.325
Bedrijventerrein	879.806
Totaal	1.103.288
Afgerond:	1.100.000

In de jaarrekening 2021 was het risico binnen de grondexploitatie ook berekend op € 1,1 mln.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in het risicobedrag het risico binnen de grondexploitatie van complex Franciscushof na herontwikkeling, niet is meegenomen.

Wanneer wel rekening gehouden wordt met dit risico, zou het risicobedrag uitkomen op 1,4 mln.

De algemene reserve grondexploitatie kent, na afronding, een stand van € 5 mln. Het berekende risicobedrag is derhalve volledig afgedekt. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale risico van de gemeente Raalte. Zie hiervoor de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing.

Risico's overige terreinen

In het, in de projectenrapportage opgenomen, overzicht van 'Overige Terreinen' zijn de niet voor ontwikkeling benodigde gronden gewaardeerd op de agrarische waarde. Het risico van bijvoorbeeld afwaarderen is hierdoor niet meer aanwezig. Gronden die niet meer nodig zijn om in portefeuille te houden, worden verkocht. Het risico binnen het onderdeel 'Overige Terrein' is daarom zeer beperkt.

9.6 Reservepositie grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 1-1-2022 een stand van € 5 mln. Dit is de in de Nota Grondbeleid bepaalde bovengrens.

Na actualisatie van de grondexploitaties 2022 kan de volgende prognose van de algemene reserve grondexploitatie voor 2022 opgemaakt worden:

Stand algemene reserve grondexploitatie 2022

Bedrag in €

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2022	5.000.000
Stortingen	1.825.512
Onttrekkingen	-148.710
Afroming reserve	1.676.802
Stand per 31-12-2022	5.000.000

Op basis van de geactualiseerde grexen 2022 is de tussentijdse winstneming 2022 ingeschat op € 1,7 mln., als volgt opgebouwd:

Tussentijdse winstneming 2022 totaal op basis van geactualiseerde grexen

Bedragen in €

Nr	Complex	Winstneming 2022
47	Salland II fase 2	57.173
50	Salland II fase 3	850.283
64	Timmermanshuis Nieuw Heeten	7.118
67	Luttenbergerweg	137.303
68	Marissink Nieuw Heeten	166.892
71	de Zegge VI	5.683
74	Borgwijk Luttenberg	11.926
78	Veldegge Heeten	26.373
79	't Broeck Broekland	161.910
85	Kleine Hagen fase 2	37.983
87	Liederholthuis fase 2	211.429
90	Bedrijventerrein Heino	3.686
Totaal		1.677.759

In de jaarrekening 2022 zal de definitieve winstneming bepaald worden.

Het hierboven berekende surplus/afoming reserve van € 1.7 mln. (boven de grens van € 5 mln.) komt ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. De definitieve afoming wordt bij het opstellen van de jaarrekening bepaald en doorgevoerd.

In het overzicht is geen rekening gehouden met de risico's van een mogelijke negatieve exploitatie bij de volgende actuele ontwikkelingen:

(Her)ontwikkeling Zuidrand Franciscushof

Op basis van huidige inschatting zal de nieuwe grondexploitatie sluiten met een negatief resultaat van circa € 1,5 mln. op contante waarde.

Voor dit negatieve exploitatieresultaat zal een voorziening getroffen moeten worden van hetzelfde bedrag ten laste van de algemene reserve grondexploitaties.

De daadwerkelijke afroaming van de algemene reserve grondexploitatie zal derhalve aanzienlijk lager zijn dan de genoemde € 1,7 mln. als de grondexploitatie van de herontwikkeling van de zuidrand van het complex Franciscushof in 2022 actief wordt. Bij de vaststelling van de betreffende bestemmingsplan en bijbehorende grondexploitatie zal het negatieve exploitatieresultaat aangegeven worden.

Voorziening te verwachte verliezen

Na actualisatie van de grexen 2022 blijkt dat ten opzichte van de jaarrekening 2021 een bedrag van € 93.290 teruggestort kan worden vanuit de voorziening te verwachte verliezen naar de algemene reserve grondexploitatie. Zie voor een uitsplitsing van dit bedrag onderstaande tabel.

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Jaarrekening 2021	PR 2022	Mutatie t.o.v. jaarrek. 2021
46	Sallandse Poort	562.848	562.792	-56
77	De Zegge VII	2.353.888	2.259.932	-93.956
84	Kleine Hagen fase 1	113.341	114.063	722
Totaal		3.030.077	2.936.787	-93.290

9.7 Parameters

Bij het herzien van de grondexploitaties (GREX) is rekening gehouden met de volgende parameters:

Parameters GREX

Omschrijving	2021	2022	2022 e.v.
Rentepercentage nieuwe investeringen	1,25%	1,10%	1,20%
Rentepercentage boekwaarde	1,25%	1,10%	1,20%
Kostenstijging GWW	2,00%	3,00%	3,00%
Kostenstijging plankosten	2,00%	3,00%	3,00%
Opbrengstenstijging woningbouw	2,00%	3,00%	2,00%
Opbrengstenstijging bedrijven	0,00%	2,00%	2,00%

Normbedragen

Bij de actualisatie van de grondexploitaties is rekening gehouden met de volgende normbedragen:

- Bouwrijp maken € 17,50 p/m2 bruto oppervlakte
- Woonrijp maken € 15 p/m2 bruto oppervlakte of
€ 25 p/m2 netto oppervlakte openbaar gebied
- Groenvoorziening € 3 p/m2 bruto oppervlakte of
€ 7 p/m2 netto oppervlakte openbaar gebied
- Openbare verlichting € 1.800 per lichtmast bedrijventerrein en
€ 1.500 per lichtmast woningbouw

De genoemde normbedragen zijn door de accountant bij de controle van de jaarrekening 2021 als reëel beoordeeld.

10: Financiële overzichten

Wat heeft het ons (tot nu toe) gekost?

Bedragen in €

S=structureel

E=eenmalig

- is voordeel

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie							
Programma's							
1	2.1	Mobiliteitsmaatregelen N35 en stations	E	70.000			
1	8.1	Verstedelijkingsagenda personele inzet	E	85.000			
	0.4	Overheadkosten	E	15.000			
1	8.1	Onderzoek bestemming Old Heino	E	15.000			
	7.4	Verhogen exploitatiebudget Omgevingsdienst IJsselland	S	64.000	64.000	64.000	64.000
	0.8	Dekking stelpost loon- en prijsstijging	S	-26.100	-26.100	-26.100	-26.100
	7.4	Ontwikkelprogramma Samen Toekomstbestendig	E	102.500			
		Subsidie provincie en middelen Omgevingswet	E	-30.600			
1	2.1	Bijdrage prov. Westdorplaan	E	-50.000			
		Toevoegen aan verkeersagenda	E	50.000			
	2.1	Leges kabels en leidingen	S	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
2	0.4	Loonkosten handhaving openbare ruimte	S	64.000	64.000	64.000	64.000
		Overheadkosten	S	11.000	11.000	11.000	11.000
2	5.7	Garantieonderhoud projecten groen	S	10.000	10.000	10.000	10.000
		Mutaties rioleringskredieten	S	-68.537	-75.437	-75.437	-75.437
			E	200.000			
2	7.2	Dekking vanuit voorziening riolering	S	68.537	75.437	75.437	75.437
			E	-200.000			

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
		Werkvoorbereider groen ruimte	S	76.218	76.218	76.218	76.218
2	5.7	Werkvoorbereider groen/ civieltechnisch beheerder beheer	S	52.760	52.760	52.760	52.760
		Dekking groen vanuit kredieten en inhuurbudgetten	S	-128.978	-128.978	-128.978	-128.978
2	2.1	Kap.1st extra krediet (€ 80.000) duikerbruggen Raarhoeksweg	S	-	3.600	3.600	3.600
	0.8	Dekking stelpost loon- en prijsstijging	S	-	-3.600	-3.600	-3.600
2	5.7	Stormschade bomen	E	50.000			
3	6.3	Lagere rijksbijdrage BUIG	E	431.763			
		Onttrekking aan reserve Sociaal domein	E	-431.763			
3	6.3	Energietoelage minima	E	1.040.000			
	0.8	Dekking rijkscompensatie alg.uitk	E	-1.040.000			
	7.1	Stijging inwonersbijdrage GGD	S	-	71.000	71.000	71.000
4	0.8	Dekking rijkscompensatie	S	-	-15.000	-15.000	-15.000
	0.8	Dekking stelpost loon- en prijsstijging	S	-	-25.000	-25.000	-25.000
4	6.1	Aanvullende subsidie de Kern	E	158.051	162.793		
		T.l.v. reserve Sociaal domein	E	-158.051	-162.793		
4	0.4	Uitbreiding fte jeugd	S	368.000	368.000	368.000	368.000
	0.4	Overhead uitbreiding fte jeugd	S	56.000	56.000	56.000	56.000
	0.8	T.l.v. extra middelen jeugd	S	-424.000	-424.000	-424.000	-424.000
4	6.71	Huishoudelijke ondersteuning	S	-	240.000	240.000	240.000
	0.8	T.l.v. stelpost Wmo	S	-	-240.000	-240.000	-240.000
4	0.4	Eenmalige kosten ICT- uitvoeringsplan	E	7.000	94.000	67.000	29.000
		T.l.v. reserve Sociaal domein	E	-7.000	-94.000	-67.000	-29.000
	0.4	Structurele kosten ICT- uitvoeringsplan	S	-	-	13.000	20.000
4	6.1	Vrijval middelen beschermd wonen	E	-362.973			
		Toevoeging aan transformatie- budget sociaal domein	E	362.973			
5	7.3	Hogere opbrengst oud papier	E	-130.000			
		Hogere kosten inzameling oud papier	E	40.000			
		T.g.v. voorziening afvalverwijdering	E	90.000			

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
6	5.7	Verlagen budget schoonmaakkosten toilet centrum volgens 'Nette toiletten'	S	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
7	0.3	Klimaatregeltechniek HOFtheater	E	183.250			
		Dekking uit bestaande middelen	E	-40.625			
		Rijkscompensatie cultuursector	E	-56.500			
8	1.1	Teruggave Veiligheidsregio IJsselland jaarrekening 2021	E	-166.860			
8	1.2	Vervallen budget ANPR-camera's	S	-10.403	-10.403	-10.403	-10.403
8	8.1	Ambitie op VTH	E	95.000			
9	0.2	Verhogen budget gemeenteraadsverkiezingen	E	20.000			
9	0.4	Onderzoek en aanbesteding telefooncentrale	E	50.000			
			E	-35.000			
9	0.2	Leges rijbewijzen en reisdocumenten	E	16.000			
			E	-60.000			
			E	20.000			
	0.2	Extra werkzaamheden en loonkosten legesproducten	E	50.000			
9	0.2	Leges huwelijken	E	-25.000			
9	0.2	Budget naturalisatie	S	-14.500	-14.500	-14.500	-14.500
			S	10.000	10.000	10.000	10.000
9	0.1	ICT-voorzieningen (investering € 34.000)	S	-	10.415	10.415	10.415
9	0.2	Implementatie extra diensten burgerzakenmodules	E	52.000			
9	0.1	Storting wachtgeldvoorziening wethouders	E	235.000			
9	0.1	Verhogen budget accountantskosten	S	50.000	50.000	50.000	50.000
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien							
Alg.	0.5	Vrijvallen stelpost renteschommelingen	E	-235.545			
Alg.	0.7	Hogere algemene uitkering meicirculaire 2022	S	-3.652.000	-7.908.000	-9.503.000	-10.722.000
Alg.	0.7	Hogere algemene uitkering meicirculaire 2022	E	-4.659.000	-3.033.000	-660.000	-914.000
Alg.	0.7	Overheveling IU sociaal domein naar algemene uitkering	S		-1.892.000	-1.901.000	-1.912.000
Alg.	0.7	Bijstelling inkomen ruimte onder btw-compensatiefonds	S	-122.000	-122.000	-122.000	-122.000

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
Alg.	0.7	Terugdraaien NTO jeugd (verwerkt in hogere alg. uitkering)	E	2.462.000	2.043.000		
Alg.	0.8	Bijstelling prijsstijging 2022	S	420.000	420.000	420.000	420.000
Alg.	0.8	Stelpost algemene prijsstijging 2023	S		650.000	650.000	650.000
Alg.	0.8	Stelpost Loonstijging 2023 gem. personeel	S		865.000	865.000	865.000
Alg.	0.8	Stelpost Loonstijging DOWR	S		110.000	110.000	110.000
Alg.	0.8	Stelpost LPO verbonden partijen	S		156.000	156.000	156.000
Alg.	0.8	Stelpost gesubsidieerde instellingen	S		150.000	150.000	150.000
Alg.	0.8	Stelpost loon-en prijsstijging Wmo	S	112.000	112.000	112.000	112.000
Alg.	0.8	Stelpost loon-en prijsstijging jeugd	S	73.000	73.000	73.000	73.000
Alg.	0.8	Stelpost prijsmutaties BBP i.r.t loon/prijsontwikkelingen	S		200.000	400.000	600.000
Alg.	0.8	Eenmalige energietoeslag	E	1.040.000			
Alg.	0.8	Uitvoering klimaatakkoord	E	263.000			
Alg.	0.8	Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	S				-160.000
Alg.	0.8	Loon-en prijscompensatie voogdij/18+	S		48.000	49.000	50.000
Alg.	0.8	Loon-en prijscompensatie participatie	S		4.000	4.000	4.000
Alg.	0.8	Bijstelling stelpost jeugd 2022	E	-94.000			
Alg.	0.8	Bijstelling stelpost jeugd 2023	E		571.453		
Alg.	0.8	Extra capaciteit BOA's openbare ruimte	S	35.000	35.000	35.000	35.000
Alg.	0.8	Compensatie bommenregeling	E	19.000			
Alg.	0.8	Valpreventie bij ouderen	S		-18.000	-27.000	-28.000
Alg.	0.8	Centraal tellen verkiezingen	E	15.000			
Alg.	0.8	Gezond in de stad/Kansrijke start	E	10.000			
Alg.	0.8	Versterking dienstverlening systeemleren	E		10.000	10.000	10.000
Alg.	0.8	Inburgering leerbaarheidstoets	S		9.000	9.000	9.000
		Bijstelling inburgering	E	12.000			
Alg.	0.8	Eind lening inburgeringsplichtigen	E	4.000			
Alg.	0.8	Jeugd in AZC	S	4.000	4.000	4.000	4.000

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
Alg.	0.8	Toezicht en handhaving energieprestaties gebouwen	E	3.000			
Alg.	0.8	Uitname cruciale jeugd	E	-17.000			
Alg.	0.8	Prenataal huisbezoek	E	-4.000			
Alg.	0.8	Versterking dienstverlening gemeenten (dec. cc 21)	E	129.000	130.000	125.000	125.000
Alg.	0.8	Loonstijging zorgpersoneel deel Wmo (dec. cc 21)	S	82.000	82.000	82.000	82.000
Alg.	0.8	Loonstijging zorgpersoneel deel jeugd (dec. cc 21)	S	82.000	82.000	82.000	82.000
Alg.	0.8	Verkiezingen coronaproof (dec. cc 21)	E	54.000			
Alg.	0.8	Uitname uitvoeringskosten SVB jeugd (sept. cc 21)	E	-13.000			
Alg.	0.8	Uitname uitvoeringskosten SVB Wmo (sept. cc 21)	E	-43.000			
Alg.	0.8	Overheveling mobiliteitshulpmiddelen WLZ (sept. cc 21)	S	-31.000	-27.000	-25.000	-25.000
Alg.	0.8	Landelijke structuur interventieteams (sept. cc 21)	S	3.000	3.000	3.000	3.000
Alg.	0.8	Toezicht en handhaving gastouderopvang (sept. cc 21)	S	9.000	9.000	9.000	9.000
Alg.	0.8	Rijksvaccinatie HPV mannen	S	6.000	6.000	6.000	6.000
Alg.	0.8	Gezond in de stad (sept. cc 21)	E	28.000			
Alg.	0.8	Impuls re-integratie (Corona)	E	23.000			
Alg.	0.8	Gemeentelijke schuldenbeleid (Corona)	E	43.000			
Alg.	0.8	Bijzondere bijstand (Corona)	E	21.000			
Alg.	0.8	Bijstelling stelpost wet Open Overheid	S				
Alg.	0.7	Mutatie Integratie-uitkering SW	S	-84.654	-94.882	-111.585	-104.077
Alg.	0.8	Stelpost SW	S	84.654	94.882	111.585	104.077
Alg.	0.7	Hogere Integratie-uitkering voogdij 18+	E	-65.000			
Alg.	0.8	Stelpost jeugd	E	65.000			
Alg.	0.7	Overheveling integratie uitkering sociaal (jeugd/voogdij 18+ en deel participatie) naar algemene uitkering	S		1.892.000	1.901.000	1.912.000
Alg.	Div.	Voordeel kapitaallasten door uitstel vervangingsinvesteringen	E	-70.769			

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
Alg.	0.5	Dividenduitkering Wadinko	E	-45.000			
Alg.	Div.	Actualisatie reserves en voorzieningen	E	-135.968			
			S	17.154	12.219	12.689	12.171
Div.	Div.	Kleine en administratieve wijzigingen	E	-8.815			
			S	25.375	32.309	26.783	26.783
Investeringskredieten							
Div.	Div.	Voordeel doorschuiven/ vervallen kredieten bij jaarrekening 2021 en zomernota 2022	E	-836.544	435.230	40.346	90.000
			S	0	-2.976	-2.976	-2.976
Bedrijfsvoering							
Alg.	0.8	Vervangingsbudget bij ziekte	E	500.000			
Alg.	0.8	Lagere loonstijging	E	-130.000			
Alg.	0.4	Laptopverhogers en monitorstandaarden (investering € 62.000)	S	-	7.440	7.440	7.440
		T.l.v. stelpost toekomstgericht werken gemeentehuis	S	-	-7.440	-7.440	-7.440
Alg.	0.4	Leasekosten apparatuur raadszaal	S	12.400	12.400	12.400	12.400
	0.4	Implementatie LMS	E	19.920			
Alg.		T.l.v. egalisatiereserve ICT DOWR	E	-19.920			
	0.4	Structurele kosten LMS	S	6.300	6.300	6.300	6.300
	0.4	Dekking organisatiebudgetten	S	-6.300	-6.300	-6.300	-6.300
Corona							
	0.8	Gemeentelijke stelpost Corona	E	-500.000			
Alg.	0.10	T.g.v. algemene bestemmingsreserve	E	500.000			
Oekraïne							
		Rijksbijdrage Oekraïne gemeentelijke opvang	E	-2.137.300			
		Krediet gemeentelijke opvang Oekraïne	E	2.137.300			
3	6.1	Rijksbijdrage leefgeld particuliere opvang	E	-202.950			
		Krediet leefgeld particuliere opvang	E	202.950			
Stand van zaken bouwgrondexploitatie							
1	8.2	Inhuur ondersteuning projecten volkshuisvesting	E	10.000			
		T.l.v. algemene res. Grondexpl.	E	-10.000			

Prog	Taak	Ontstaan door:	S/E	2022	2023	2024	2025
1	8.2	Nw woningbouwlocatie Mariënheem	E	75.000			
		Ten laste van de grondexpl.	E	-75.000			
1	8.2	De Veldegge fase 2	E	100.000			
		Ten laste van de grondexpl.	E	-100.000			
1	8.2	Lierderholthuis fase 3	E	75.000			
		Ten laste van de grondexpl.	E	-75.000			
1	8.2	Kleine Hagen Laag Zuthem fase 3	E	75.000			
		Ten laste van de grondexpl.	E	-75.000			
1	8.2	Luttenbergerweg fase 2	E	50.000			
		Ten laste van de grondexpl.	E	-50.000			
Totaal gevolgen zomernota 2022				-3.869.550	-4.727.953	-6.762.346	-8.139.210
Totaal eenmalig			E	-1.022.476	156.683	-484.654	-689.000
Totaal structureel			S	-2.847.074	-4.884.636	-6.277.692	-7.450.210
Totaal				-3.869.550	-4.727.953	-6.762.346	-8.139.210

Aanpassingen per programma totaal

Bedragen in €

- is
voordeel

Nr. Programma	2022	2023	2024	2025
1 Ruimt.ontwikkeling, woon- en werkomg.	146.855	263.660	81.200	81.200
2 Integraal beheer openbare ruimte	-59.423	21.751	-7.105	-4.582
3 Onderwijs, werk en inkomen	1.124.654	94.882	111.585	104.077
4 Maatsch. ondersteuning en jeugdhulp	188.671	1.073.124	452.671	453.671
5 Duurz.heid, klimaatadaptatie, energietrans.	-217.500	0	43.386	90.000
6 Economie	-61.600	49.600	-6.000	-6.000
7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	66.095	-17.411	-9.103	-8.900
8 Openbare orde en veiligheid	-176.248	-9.388	-9.388	-9.388
9 Bestuur en dienstverlening	317.638	117.900	57.900	57.900
Alg Alg. dekkingsmiddelen, resultaten, onvoorz.	-1.329.142	-1.594.118	-715.146	-757.978
Totaal	0	0	0	0

Begroting 2022 na wijzigingen zomernota

Bedragen in €

- is voordeel

Begroting 2022				Prognose 2022			Verschil saldo
Progr.	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	begroting-prognose
1	16.135.192	-12.117.415	4.017.777	16.209.234	-12.044.602	4.164.632	146.855
2	20.162.959	-10.016.312	10.146.647	19.060.392	-8.973.168	10.087.224	-59.423
3	17.303.845	-8.012.693	9.291.152	20.657.718	-10.241.912	10.415.806	1.124.654
4	26.773.055	-458.858	26.314.197	27.095.928	-593.060	26.502.868	188.671
5	3.711.054	-4.091.151	-380.097	3.363.663	-3.961.260	-597.597	-217.500
6	1.839.794	-870.191	969.603	1.360.471	-452.468	908.003	-61.600
7	8.901.464	-3.028.692	5.872.772	8.984.190	-3.045.323	5.938.867	66.095
8	3.802.359	-647.668	3.154.691	3.489.102	-510.659	2.978.443	-176.248
9	3.230.226	-596.350	2.633.876	3.682.364	-730.850	2.951.514	317.638
Alg	16.375.296	-78.395.914	-62.020.618	17.032.594	-80.382.354	-63.349.760	-1.329.142
Totaal	118.235.244	-	0	120.935.656	-	0	0

Bijlagen

1. Stand algemene bestemmingsreserve 2022
2. Overzicht mutaties in reserves 2022
3. Resumé reserves
4. Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2022
5. Stand van onvoorzien 2022 (structureel en eenmalig)

Bijlage 1: Stand algemene bestemmingsreserve 2022

Bedragen in €

Omschrijving	Mutatie	Stand
Stand per 1 januari 2022		20.522.814
Rekeningsresultaat 2021		2.413.079
Totaal		22.935.893
<i>Claims via raadsbesluit rekening 2021:</i>		
* egalisereserve DOWR	-285.000	
* lijst eenmalige kredieten naar 2022	-779.355	
* eenmalige uitgaven 2021 naar 2022	-1.370.900	
* stelposten algemene uitkering naar 2022	-1.332.402	
* eenmalige posten ten laste van Algemene bestemmingsreserve	-842.045	
Totaal raadsbesluit vaststellen jaarrekening 2021	-4.609.702	
Overbrengen kapitaalkredieten van 2021 naar 2022 al t.l.v. algemene bestemmingsreserve	-832.281	
Totaal		-5.441.983
Saldo per 1-1-2022		17.493.910
Doorschuiven kredieten naar 2022 bij zomernota 2021	-1.827.070	
Vorming gekoppelde reserve St Jozefschool	-1.715.512	
Korting op tarief afvalstoffenheffing 2022	-71.000	
Dekking begroting 2022	-1.778.069	
Totaal		-5.391.651
Saldo per 1-1-2023		12.102.259
Dekking begroting 2023	-946.740	
Doorschuiven kredieten naar 2023 bij zomernota 2021	-50.000	
Totaal		-996.740
Saldo per 1-1-2024		11.105.519
Dekking begroting 2024	-497.089	
Saldo per 1-1-2025		10.608.430
Dekking begroting 2025	-281.185	
Stand algemene bestemmingsreserve per 31 december 2025		10.327.245

Bijlage 2: Overzicht mutaties in reserves 2022

Onderstaande mutaties op reserves zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Bedragen in €

- is voordeel

Wijz. nr.	Omschrijving reserve	Omschrijving	Bedrag
--------------	----------------------	--------------	--------

Uitname uit reserves:

N.n.b.	516 Kracht van Salland	Afrekening 2020-2021 Leader	-8.094
Div.	006 Reserve SPP	Diverse mutaties	-87.154
21661	516 Kracht van Salland	LAG Salland 2021-2023	-5.625
22731	516 Kracht van Salland	SKS en Salland zoemt	-67.124

Totaal uitname			-167.997
-----------------------	--	--	-----------------

Storting in reserves:

Div.	006 Reserve SPP	Vervallen uitloopschaal t.g.v. reserve	16.176
------	-----------------	--	--------

Totaal storting			16.176
------------------------	--	--	---------------

Bijlage 3: Resumé reserves

Bedragen * € 1.000

Reserve nummer	Omschrijving	Ophef reserve	Actual. doelstl.	Admin. bijstel.	Toelichting	S/E	2022	2023	2024	2025	2026
209	Uitvoering GVVP	x			Negatief saldo, aanvullen en opheffen	E	132				
212	Wegen		x		Doelstelling aangepast van: 'De reserve is gevormd om schommelingen in de uitgaven op te vangen binnen het jaarbudget wegen binnen en buiten bebouwde kom.', naar: 'De reserve wordt gebruikt om schommelingen in de uitgaven, onder andere door onverwachts onderhoud, binnen het jaarbudget wegen, straten en pleinen op te vangen'. Vermeerdering en vermindering op basis van het saldo op budget wegen, straten en pleinen.						
520	Reserve integraal beheer openbare ruimte		x		Doelstelling aangepast van: 'De reserve wordt aangewend voor het doen van vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Hiermee beogen wij de juiste kwaliteit op de juiste plek met de inzet van de juiste middelen te realiseren. Voeding vindt plaats door saldo van programma 4.2 toe te voegen.', naar: 'De reserve wordt aangewend voor incidentele kosten in de openbare ruimte. Hiermee beogen wij de juiste kwaliteit op de juiste plek met de inzet van de juiste middelen te realiseren'. Voeding vindt plaats door saldo van programma 2 toe te voegen.						
631	Sociale infrastructuur	x			Doelstelling investeringen doen in MFA's is gehaald, reserve opheffen	E	-4.735				
916	Infrastructuur	x			Doelstelling gehaald, in 2018 al voorstel op op te heffen	E	-10.000				
924	Onderhoud Nieuw Tijenraan			x	De indexaties van opgelopen jaren waren gebaseerd op een verouderd prijspeil. Door deze bij te stellen naar de meest actuele index dient de storting structureel verhoogd te worden.	S	17.895	17.895	17.895	17.895	17.895
GEKOPPELDE RESERVES											
008	Gekopp. reserve Huisvesting Zwolsestraat			x	Actief gelijk laten aflopen met reserve in 2046; in 2019 te weinig beschikt en bij nota afschrijvingsbeleid 2019 al overschot geconstateerd.	E	-86.679				

009	Gekopp. reserve Gemeentewerf Enkstraat	x	Actief gelijk laten aflopen met reserve in 2035; eenmalig overschot	E	-57.789					
		x	Jaarlijkse onttrekking moet € 27.705 zijn t/m 2036; reserve en actief op nul	S	-1.574	-1.025	-465	-465	-465	
015	Gekopp. reserve Binnenklimaat Zwolsestraat	x	Actief gelijk laten aflopen met reserve in 2043; eenmalig tekort	E	5.700					
214	Gekopp. reserve Laag Zuthem	x	Jaarlijkse onttrekking moet € 10.250 zijn t/m 2040; reserve en actief op nul	S	-8	-8	-8	-8	-8	
215	Gekopp. reserve randweg Zegge VII	x	Actief gelijk laten aflopen met reserve in 2039; eenmalig tekort	E	9.519					
216	Gekopp. reserve Almelosestraat	x	Jaarlijkse onttrekking moet € 7.500 zijn miv 2023; reserve en actief op nul	S	3.173	-2.222	-2.222	-2.222	-2.222	
256	Gekopp. reserve Parkeerkelder	x	Actief gelijk laten lopen met reserve t/m 2031; eenmalig overschot	E	-6.266					
414	Gekopp. reserve Nieuwbouw CCS	x	Jaarlijkse onttrekking moet € 87.595 zijn t/m 2047; reserve en actief op nul	S	5.475	5.475	5.475	5.475	5.475	
427	Gekopp. reserve Nieuwbouw Horizon	x	Actief gelijk laten lopen met reserve in 2046; eenmalig tekort	E	7.788					
514	Gekopp. reserve Nieuw Tijenraan	x	Activa gelijk laten lopen met reserve in 2046; eenmalig tekort	E	11.053					
		x	Jaarlijkse onttrekking gelijk aan afschrijvingen; reserve en activa op nul	S	-5.451	-5.540	-5.630	-6.148	-6.676	
517	Gekopp. reserve kunstgrasvelden	x	Activa gelijk laten lopen met reserve in 2043; eenmalig overschot	E	-4.711					
		x	Jaarlijkse onttrekking gelijk aan afschrijvingen; reserve en activa op nul	S	-2.356	-2.356	-2.356	-2.356	-2.356	
551	Gekopp. reserve Hoftheater	x	Actief gelijk laten aflopen met reserve in 2053; eenmalig tekort	E	20					
			Totaal eenmalig	E	-135.968					
			Totaal structureel	S	17.154	12.219	12.689	12.171	11.643	

Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2022

Onderstaande beschikbaar te stellen kredieten zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Bedragen in €

Wijz.nr.	Omschrijving	WBS	Dekking	Bedrag
22673	Vervanging calamiteitenaanhanger	M7052162	Stelpost vervangingsinvestering	26.274
22696	Regiodeal SPUK met provincie	M8310122	Bijdrage provincie	30.000
22699	Subsidie energietoezicht OD 2022	M8810011	Bijdrage provincie	12.141
22700	Spec. uitkering energiearmoede 2022	M8704084	Uitkering rijk	313.277
22705	SPUK Corona Toegangsbewijs 2021-2022	M8140100-200	Uitkering rijk	220.864
22727	Duurzaamheid naar energieadvies cofinanciering	M8704731	Reserve klimaatbeleid	9.000
22731	Fin bijdr SKS en St Salland Zoemt	M8802202	Reserve kracht van Salland	67.124
22739	SPUK corona toegangsbewijs (CTB) 21-22	M8140100-200	Uitkering rijk	3.000
22752	Opgavegericht werken	M8001014	Reserve SPP	50.000
Totaal				731.680

Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2022 (structureel en eenmalig)

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Mutatie	Stand
Onvoorzien; structurele middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2022	40.000	
	Resteert		40.000
Onvoorzien; eenmalige middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2022	50.000	
	Resteert		50.000